

Tryckta tidskrifters nyttjande

- En fallstudie

Kristina Martinsson

Student

Kandidatprogrammet i Biblioteks- och informationsvetenskap, 180 högskolepoäng

Kandidatuppsats, nr ??, 15 hp

Ht 2011

Handledare: Cristian Colliander

Sociologiska institutionen
901 87 Umeå
Telefon 090-786 50 00
Texttelefon 090 786 59 00
www.umu.se

Sammanfattning

Eftersom de tryckta tidskrifternas vara eller inte vara diskuteras inom biblioteksvärlden, ville jag göra en fallstudie, där jag utvärderade i vilken omfattning och vilka tidskrifter som nyttjas av kunderna. Jag valde ett förhållandevis litet bibliotek – det i Vännäs – dels för att få ett överskådligt material, men även då budgeten brukar vara snävare på mindre enheter. Jag belyste nyttjandegraden ur såväl brukarnas synvinkel – finns de titlar som de vill ha – men även ur bibliotekets syn – finns det tidskrifter som kan tas bort för att frigöra medel till annat? Utredningen syftade även att undersöka om det fanns någon klar skillnad på nyttjarna i avseende på kön och ålder. Min definition på ordet 'tidskrift' är att den ska ges ut minst fyra gånger per år och inte vara av dagstidningskaraktär.

Metoden jag valde var en kvantitativ fallstudie, där registerdata, enkäter, observationer på plats och intervju av berörd personal ingick. Registerdata är från 2010 för att få ett helt kalenderår. Enkäterna delades ut under en vecka – 20 timmar – och under bibliotekets totala öppettider, det vill säga även kvällar och lördag i november 2011.

Resultatet gav att utlåningen år 2010 av tryckta tidskrifter var 1021, CD-skivan av titeln *PC för alla* inte medräknad. På hyllan fanns det 96 titlar, en del gamla, en del för nya för att finnas år 2010 och många gratis för biblioteket. Det totala antalet tidskrifter som fanns i databasen, det vill säga prenumererades på, var 60 titlar. Av dessa lånades 21 inte alls, 23 stycken ligger under 1,7 lån/nummer, som var det mål som biblioteket hade satt på lån av faktamedier och jag valde att använda även här. Över detta mål fanns 16 titlar. För exakt utlåningsgrad se bilaga 2.

Enkätsvaren blev 30 varav 19 var män, då många kvinnor sade sig inte nyttja tidskrifterna alls. Många tittade innan de svarade, en extra gång i hyllan – som stod just innanför dörren och innan man kommer fram till lånedisk och övriga biblioteket. Trots att fler män svarade på enkäterna läste båda grupperna ungefär lika många tidskrifter (35 för männen och 33 för kvinnorna) eftersom kvinnorna läste fler per person.

Observationerna gav att det var ytterst få som läste tidskrifter på plats, med undantag för *Travonden*, där några män återkom två gånger i veckan.

Intervjun gav att den tidskriftsansvariga bibliotekarien hade mycket bra kunskaper om beståndet, dess användning och även framtidsplaner. Hon ville frigöra en dator, som var ständigt uppkopplad till de båda databaserna *Press display* och *Masterfile* som service till de grupper som inte har svenska som modersmål, där de då lätt skulle komma åt tidningar på sitt språk. Möjligen andra tidskrifter för minoritet (den enda som fanns nyttjas inte alls), någon för invandrare (på engelska), för folk med funktionshinder (endast PC för alla fanns som CD) och fler för barn/ungdom, skulle öka nyttjandegraden.

Frågan vilka tidskrifter som kan tas bort, lämnade jag därhän, då bibliotek har ett större uppdrag än bara ha de medier som önskas. För den skull har jag gjort en snabb granskning av bibliotekslagen och skrivna dokument som fanns i Vännäs: biblioteksplan, medieplan, brukarenkäter och kvalitetsdeklarationen. Jag tror att en ännu tydligare exponering av tidskrifterna (en reklampelare), samt skyltning skulle öka användandet. Även fler sittgrupper och studieplatser vore önskvärt, men det kräver ett nytt (gärna arbetsmiljöanpassat) hus, då byggnaden som biblioteket nu befinner sig i är från början av 1900-talet.

Innehållsförteckning:

1 Inledning	1
Syfte och frågeformuleringar	2
Bedömningskriterier	2
Definitioner	2
Tidskrift/tidning/veckotidning	2
Utlån	3
2 Bakgrund	4
Bibliotekets historia	4
Tidigare undersökningar	4
Nya kulturvanor	7
3 Beskrivning av biblioteket	8
4 Metod	12
Påverkan	12
Bedömningskriterier	12
5 Beskrivning av processen	13
Registerdata	13
Enkät	13
Observationer på plats	13
Intervju	14
6 Resultat	15
Lån	15
Lån/nummer	17
Enkät	19
Observationer	22
Intervju	22
7 Analys	25
Lån	25
Enkät	28
Observationer	29
Intervju	29
Bibliotekets uppdrag enligt lag och egna skrivna dokument	30
8 Slutord	32
Uppsummering resultat	32
Uppsummering analys	32
9 Litteratur:	35
Bilaga 1 Tidskrifterna efter hylluppställningen	36
Bilaga 2 Exakt rad i vilken ordning tidskrifterna lånades/nummer:	38
Grupp 1, med 0 utlån/nummer:	38
Grupp 2 med 0,1-1,5 utlån/nummer:	38
Grupp 3 med 1,8-7,6 utlån/nummer:	38
Bilaga 3 Intervju	39
Tabell 1: Tidskrifter uppställd på hyllorna i Vännäs bibliotek, i alfabetisk ordning	41
Tabell 2: Tidskrifterna i databasen efter hylluppställning	44
Tabell 3 Enkät per grupp	47

Tabeller:

Tabell 1, Tidskriftsläsning	7
Tabell 2, De tretton mest lånade tidskrifterna	16
Tabell 3, Män och kvinnors tidskriftsnyttjande i åldersgrupp	20
Tabell 4 Antal lån/nummer i utlåningsgrupperna	26
Tabell 5 Tidskrifter ställda efter innehåll och lån/nummer	26

Diagram:

Diagram 1, Antal nummer, lån och lån/nummer	17
Diagram 2 Antal lån	18
Diagram 3, Antal lån i grupperna 2 och 3.....	19
Diagram 4, Antal tidskrifter per man/kvinna.....	21
Diagram 5, Enkät svar enligt hylluppställning	22

Figurer

Figur 1, vykort från år 1937	8
Figur 2, Målen i Vännäs biblioteksplan	10

1 Inledning

I vår digitaliserade värld är det som om många anser att det tryckta materialet lever på lånad tid. I *Libri Special thread* finns en artikel *A comparison of Print and electronic Journal holdings in Academic and Public Libraries*, som kom fram till att få bibliotek har sina tidskrifter inlagda i sina databaser (McCracken 2003:240) och att studenter klart föredrar elektroniska tidskrifter framför tryckta, samt att biblioteken för att uppfylla deras önskemål förflyttar sig mot fler e-publikationer (McCracken 2003:239). Roger Schonfeld går ett steg längre och menar att biblioteken borde – av budgettekniska skäl – så fort som möjligt övergå till elektroniska tidskrifter och endast ha kvar de populära och de med mycket bilder (Schonfeld 2007:184-185). Studenter föredrar elektroniska tidskrifter framför tryckta (McCracken 2003:239).

Om detta gäller i Sverige har tryckta tidskrifterna en dyster framtid om alls någon. I Sverige har läsvanorna ändrats under de senaste 30 åren, på så sätt att veckotidningarnas läsning har minskat med 12 procentenheter för männen och 4 procentenheter för kvinnorna (Kulturrådet 2008:12). Däremot har tidskriftsanvändandet ökat med 10 procentenheter för kvinnorna och ligger på 67 %, att jämföra med männens 77 % (Kulturrådet 2008:13). Detta är det totala användandet, även de köpta. Detta låter klart mer optimistiskt.

Då jag själv alltid har prenumererat på ett antal tryckta tidskrifter, låg dessa mig varmt om hjärtat och jag ville se om det var fler som delade den uppfattningen. I detta kapitel har skrivit jag syftet och frågorna, bedömningskriterierna och några definitioner. I nästa kapitel skrev jag lite om bakgrunden, det vill säga bibliotekets historiska utveckling, tidigare forskning samt om de nya kulturvanorna. Allt för att utröna om bibliotek idag har ett större uppdrag än att tillhandahålla böcker. I kapitel 3 beskrev jag biblioteket i Vännäs, deras biblioteksplan, kvalitetsdeklaration, och brukarenkät. I kapitel 4 rapporterade jag vilken metod jag använt men även påverkan och bedömningskriterierna. I kapitel 5 redogjorde jag för själva processen, med registerdata, enkäter, observationer och intervjuer beskrivna. Under de två följande kapitlen – ’6 Resultat’ och ’7 Analys’ – valde jag att först ta upp lån, sedan enkäter, observationer och slutligen intervjun. I kapitel ’8 Slutord’, satt jag först en summering av resultat och analys, för att så komma med några slutkommentarer. Kapitel 9 visade den litteratur jag använt.

Syfte och frågeformuleringar

Mitt syfte med denna utvärdering var att undersöka nyttjandet av de tryckta tidskrifterna vid Vännäs bibliotek. Det rör sig alltså om en fallstudie. Utvärderingen låg i att min avsikt var att dels undersöka själva nyttjandegraden, det vill säga belysa det ur brukarnas perspektiv; svarar utbudet mot efterfrågan. Jag ville dessutom studera det ur bibliotekets perspektiv, kan vissa tidskrifter tas bort – om biblioteket så önskar - för att frigöra medel (pengar) till annat, eller har bibliotek ett större uppdrag än att bara tillhandhålla det som är populärt?

På basis av detta syfte gjorde jag två konkreta frågeställningar:

- 1) Vilken typ av tidskrifter har hög respektive låg nyttjandegrad?
- 2) Föreligger det skillnader i avseende på kön och ålder på nyttjarna?

Jag valde ett förhållande litet bibliotek för att få ett hanterbart material, samt där är ofta budgetmarginalerna mindre än vid ett större.

Bedömningskriterier

Enligt medieplanen vill biblioteket i Vännäs att faktaböcker ska användas i snitt 1,7 ggr/år. Detta tog jag fasta på och överförde till tidskrifterna. Jag förde in utlånen/nummer i tre klasser, de med 0 lån, de under 1,7 och de över 1,7 lån/nummer. Många tidskrifter var gratis från olika studieförbund, kyrkliga eller andra organisationer. Av de 60 tidskrifter som fanns i deras interna databas ville jag att 25 % skulle ha utlåningsfrekvensen mer än 1,7 lån/nummer, samt att hälften skulle lånas/användas, det vill säga ha mer än 0 lån/nummer.

Definitioner

Tidskrift/tidning/veckotidning

Att definiera en tidskrift är inte lätt. En tolkning är att en tidning är det som kommer ut minst 2 gånger/vecka och tidskrift minst 4 gånger/år enligt Kulturrådet (Bibliotek 2009:18). En andra definition fann jag i *Nya kulturvanor*. Där talar Kulturrådet om 'veckotidningar' och 'tidskrifter' som två olika saker. Skillnaden mellan en veckotidning och en tidskrift fann jag ingen stans, utan tolkar den som så, att det man vanligen kallar 'damtidningar' till exempel *Amelia* eller *Femina* skulle vara veckotidning, medan exempelvis *Populär historia* skulle vara en tidskrift. Detta betyder att tidningen/tidskriften *Västerbottningen*, som ges ut av

Centerpartiet och kommer en gång i veckan, men ser ut som en vanlig dagstidning, skulle vara en tidskrift enligt definition ett. Enligt definition två skulle den däremot vara en veckotidning.

I denna uppsats har jag valt följande definition: En tidskrift ska utkomma minst 4 gånger per år. Biblioteket behöver dock inte prenumerera på alla nummer. Tidskriften *Västerbotten* som ges ut av Västerbottens hembygdsförbund och finns till försäljning på Västerbottens länsmuseum utkommer dels med 4 nummer/år dels med en årsbok, som är dessa fyra nummer i en volym. Denna prenumereras på och ingår därmed i mina studier. Det tryckta materialet *Västerbottningen*, som ser ut som en dagstidning ingår inte. Stöd för detta finner jag i *Bibliotekets tidskrifter och tidskriftsanvändning* där definitionen för 'dagstidning' är att den kan ges ut så sällan som en gång i veckan och har mer allmänna nyheter än en tidskrift (Andersson och Sedigh 2005:4). Damtidningar som utkommer minst 4 gånger/år ingår.

Utlån

Vanligtvis ingår lån av tidskrifter, tidningar och även det material som bibliotekarier kopierar ur böcker eller tidskrift i utlåningsstatistiken för 'boklån' (Kulturrådet 2009:21). Detta gäller därmed också för den allmänt hållna statistiken i övriga uppsatsen. I övrig gäller de siffror jag angett, i huvudsak de 60 tidskrifter vars titlar som fanns som fysiska exemplar, i hyllan just innanför dörren till folkbiblioteket i Vännäs.

2 Bakgrund

Bibliotekets historia

I avsikt att utröna om bibliotek har ett större uppdrag än att bara tillgodose det som efterfrågas, gjorde jag en kort historisk återblick. Folkbibliotekens historia börjar vid 1850-talet i England och blev i många länder en institution för att förbättra moralen och utbilda medborgarna, oavsett inkomstklass, för att dessa skulle kunna utveckla samhället (Crook 1999:3, Torstensson 1996:43, Hansson 2005:18-28) och detta ser vi spår av än idag, då många bibliotek erbjuder tjänster som Internetträning (Crook 1999:4-5).

Efter andra världskriget, utvecklades folkbiblioteken från att ha varit snävt inriktade på böcker till mångsysslande (Folkbibliotek i tal och tankar 1982:16-17). Efter den stora kulturpolitiska utredningen 1974 gled ändamålet mer över till att vara ett alternativt till det kommersiella, biblioteken skulle ha ”rätt” litteratur, för att under 1980-talet bli populistisk och att klassiker kunde sorteras ut till förmån för böcker som är populära under mycket kort tid (Hansson 2005:18-28, Hansson 1995:30, Odenbring 2008:3, Raber 1996:227).

Folkbiblioteksutredningen på 1980-talet undersökte ett stort antal kommuners program för bibliotek och kom fram till, att de innehöll att folkbiblioteken skulle vara samhällets träffpunkt för kulturella och sociala aktiviteter, centrum för samhälllig och annan information. De skulle tillmötesgå krav på medier och andra resurser som utbildning och folkbildning ställer, vara till för alla och samtidigt prioritera eftersatta grupper (Folkbibliotek i tal och tankar 1982:27-28). Eftersom information gör skillnad, ska alla ha tillgång till den och därmed får biblioteket en roll som den socialt utjämnande faktorn för alla olika grupper och ska tillhandahålla allt från skrivkurser till mycket smal litteratur (Odenbring 2008:4).

Jag ansåg därmed, att folkbiblioteken idag har ett större uppdrag, än att bara tillhandhålla det som är populärt. De ska tillhandhålla kultur, information och inte minst kunskaper i det livslånga lärandet.

Tidigare undersökningar

Jag valde att studera tidigare undersökningar, för att se om de metoder jag valt, var använda sedan tidigare och för att få ett lämpligt material att jämföra mitt resultat med. Det fanns en

del tidigare publicerat material om tidskrifter och deras utnyttjande. Mycket av det var uppsatser vid bibliotekshögskolan i Borås från 1980-talet. I *Tidskriftsutnyttjandet vis Olofströms bibliotek: en undersökning*, har studierna bedrivits under 5 veckor vid Olofströms bibliotek under 1979-1980. Tillvägagångssättet var: observationer på plats (18,5 timmar), enkät och intervju personal. Vid observationerna kom författaren fram till att män använde tidskrifter dubbelt så ofta som kvinnor (Wendel 1980:20). Även uppsatsen *Tidskriftutnyttjande vid biblioteken i Kungälv och Täby*, av Christina Ericson och Monika Wolkenhauer från 1984, kom fram till att det är mer män än kvinnor som lånar tidskrifterna. Här var den tid de spenderade på biblioteken 20 timmar. Magisteruppsatsens *Vem läser vad och varför i bibliotekens tidskriftsrum. En studie av tidskriftsläsandet vid Västra Frölunda bibliotek* studie varade en månad (100 timmar på bibliotek) och kom även den fram till, att fler män än kvinnor använde tidskrifterna. Just om det är denna skillnad mellan hur män och kvinnor använder tidskrifter ville jag ha ett svar på. Jag valde också att sitta just 20 timmar på biblioteket, och fann stöd för att mina metoder enkät, observationer, intervju av personal var användbara. Jag lade dessutom till utlåningsstatistik.

En magisteruppsats *Bibliotekets tidskrifter och tidskriftsavdelning, En undersökning av högstdiets läsning i relation till utbudet* från 2005 av Gunilla Andersson och Ulrika Sedigh, går igenom biblioteksvanor och tidskrifters roll för ungdomar. De använde bland annat enkäter och fick in 152 stycken, varav flest av pojkar (Andersson och Sedigh 2005:11). De kom fram till, att de oftare läses hemma än på bibliotek (sidan 52) och att flickor oftare läste likartade tidskrifter, medan pojkar oftare läste mer faktaknuten och då olika områden (sidan 17 och 63). De hade dels gjort en enkät på tre högstadielklasser, dels intervjuat en bibliotekarie. De kom fram till att ungdomar gärna satt på caféer i skolans bibliotek och läste (sidan 14 och 52). Jag ville se om tidskrifterna lästes på plats eller mer lånades hem.

Marie Gustavsson och Annika Svantesson menar i *Högskolebibliotekens försörjning av tidskriftsartiklar idag*, att hanterandet av tidskrifter tar tid och är svårt att administrera (Gustavsson, Svantesson 1997:15). De nämner även att man kan ha tidskrifter 'on demand' vilket betyder att biblioteken bara tar in dem, när de behövs (Gustavsson, m.fl. 1997:18). Detta var två saker som även framkom i min intervju med personalen vid Vännäs bibliotek.

Kungliga tekniska högskolan var tvungen att göra en 20 % nedskärning i tidskriftsbudgeten 1994. Detta beskrivs i *Tidskriften lever farligt*, av Annika Swedén. Även Chalmers, Luleå

högskolor, UB2 i Lund och Stockholms universitetsbibliotek hade avslutat 10-15 % av sina tidskriftsprenumerationer (Swedén 1994:244). På KTHB gjorde man en användarundersökning som varade från mars till september, där man bad användarna lägga tidskrifterna i en speciell vagn, för att lättare kunna se vilka tidskrifter som användes. De kom fram till att 1000 tidskrifter inte användes alls, 750 användes 1-3 gånger, 720 användes 4-16 gånger och 350 användes 17-44 gånger (Swedén 1994:245). Det var alltså lika många tidskrifter som användes 0 gånger som de som användes mer än 4 gånger. Ungefär 1/3 av alla tidskrifter användes inte alls.

En studie från USA visade hur tre bibliotek som dragit ner sina tidskriftsprenumerationer prioriterade dessa. Studien finns som artikel *Collection Development in Public Libraries*. Författarna kom fram till att folkbiblioteken har ett antal kunder de ska serva: elever, studenter, barn, föräldrar, affärsfolk och immigranter (Banoun m.fl. 2006:253). De undersökte tre bibliotek i USA, ett stort, ett mellan stort och ett lite mindre för att se hur de hanterar prenumerationerna för tidskrifter då budgeten minskar. De kom fram till att det stora biblioteket – Headley – som hade 14.188 tidskrifter behöll referenstidskrifterna och en liten samling av de mest populära (Banoun m.fl. 2006:254). Där fanns ingen statistik, men personalen tog även hänsyn till kunders önskemål, men de titlar som fanns tillgängliga vid universitetet togs bort (Banoun m.fl. 2006:255). Biblioteket var tvunget att ha en del i arkiven, men vinnlade sig om att ha de lokalt publicerade materialen (Banoun m.fl. 2006:254). Det mellanstora biblioteket – Hennepin county Library system – höll kvar de titlar som var mest populära, och de som var till nytta för studenter, affärsidkare och för det livslånga lärandet (Banoun m. fl. 2006:254). Detta bibliotek ville möta olika behov: nationaliteter, ålder och intressen när de valde tidskrifter, vilket gav att de titlar som önskades, de som var populära och de lokala blev kvar (Banoun m.fl. 2006:255). Det lilla biblioteket – Arlington Heights Memorial Library – höll kvar de mest populära titlarna samt de som skulle stödja deras många studenter, däribland fanns även många e-tidskrifter (Banoun m.fl 2006:254).

Janet Balas anser att biblioteken vill för mycket. Det ska både vara en plats för nöjen - med spelmaskiner på ungdomsavdelningen - och social aktivitet. Detta kan leda till att mycket pengar satsas på saker som om bara några år inte längre är populära (Balas 2007:30). Balas menar att biblioteken vill för mycket och tappar därmed fokus och alla bibliotek borde skriva en 'concise statement' (översatt: Kortfattad redogörelse eller varför inte översätta med en

'biblioteksplan') för att kunna marknadsföra sig utåt (Balas 2007:31). Det går inte att göra det om man inte vet vilket uppdrag man har (Balas 2007:32).

Nya kulturvanor

Det var svårt att få en klar bild om hur tidskrifterna används i Sverige, men år 2006 gjorde Statens Kulturråd en undersökning om svenskars fritidsvanor. Tidsskrifter ingår där i läsning på fritiden, även om mycket av det kan vara koppalt till det arbete man har. Böcker läses mer av kvinnor, medan tidskrifter mer av män, där 77 % angav att de läst minst en tidskrift under 2006 och 36 % angett att de gör det varje vecka. Av kvinnorna är det 67 % som har läst under året och 25 % som gör det varje vecka. Tidskrifterna läses mest i åldrarna 30-64 år, men det verkar vara en tendens att det sjunker, mest tydligt hos yngre som troligen använder Internet. Hos äldre kvinnor 75-84 har en fördubbling skett. (Kulturrådet 2008:84). Se tabell nedan.

Tabell 1. Tidskriftsläsandet på fritiden från *Nya kulturvanor* Kulturrådet 2008:84

		Läst tidskrifter							
		minst någon gång				varje vecka			
		1982-83	1990-91	1998-99	2006 ¹	1982-83	1990-91	1998-99	2006 ¹
Samtliga 16-84 år		68,2	71,7	76,0	71,9	34,2	36,5	37,6	30,8
Män 16-84 år		77,2	78,8	81,8	76,6	43,2	44,2	44,5	36,4
Kvinnor 16-84 år		59,4	64,8	70,3	67,2	25,5	29,1	30,8	25,3
Män	16-19 år	60,9	66,9	69,7	55,3	28,6	30,3	28,3	15,0
	20-29 år	79,8	79,9	83,6	71,1	41,6	42,3	42,3	32,1
	30-44 år	83,8	86,5	85,9	82,3	48,9	50,1	49,4	40,2
	45-64 år	83,4	83,1	86,4	81,9	49,9	49,7	49,5	41,9
	65-74 år	66,4	67,2	75,8	70,4	33,9	37,3	41,0	32,3
	75-84 år	48,5	57,5	59,5	69,3	25,1	27,7	27,4	29,7
Kvinnor	16-19 år	42,1	53,2	58,5	33,6	13,5	15,3	15,9	9,5
	20-29 år	67,3	67,7	75,0	59,2	25,0	27,5	27,2	21,3
	30-44 år	73,2	76,2	79,6	73,5	32,6	36,3	36,7	25,2
	45-64 år	65,3	72,9	79,0	79,1	30,1	35,6	38,8	29,8
	65-74 år	39,6	50,1	53,4	62,8	17,4	20,5	21,7	27,8
	75-84 år	26,0	32,2	36,8	48,9	11,5	13,5	14,3	24,5

1) Skattningen baserad på 2006 års besöksintervjuer

Under 2009 hade folkbiblioteken i Sverige 77 300 tidskriftsprenumerationer, med 49 212 olika titlar (Bibliotek 2009:18). Av dessa är 94 % svenska (Bibliotek 2009:18).

3 Beskrivning av biblioteket

Midnattssolens land – den norra polcirkeln - ligger vid 67:e bredgraden. Umeå ligger vid 64:e breddgraden 62 mil norr om Stockholm. Tre mil rakt västerut ligger Vännäs, som ligger i Västerbotten. I Västerbotten satsade kommunerna mest pengar per invånare – 1255 kr – på kultur av Sveriges kommuner sett på ett snitt över 20 år och Värmland med sina 874kr/invånare har den lägsta siffran (Kulturen i siffror sidan 33). *Kulturvanor i Sverige 1987-2009*, anger att mer än varannan människa har gått på bibliotek under 2009, samt att högutbildade oftare gör det än lågutbildade (sidan 27).

Bild 1. Vykort från 1937. Det vita huset till höger är år 2011 folkbiblioteket i Vännäs

Vännäs har drygt 8000 invånare på en ganska liten yta. Ungefär 1 500 av dessa arbetspendlar **ut** ur Vännäs – mest till Umeå - och cirka 500 arbetspendlar **in** till Vännäs. Biblioteket består av ett huvudbibliotek, som är ett folkbibliotek och ligger i Vännäs tätort, snett mitt emot Medborgarhuset och i början av affärsgatan, det vill säga ganska centralt. Huset är troligen från 1920-talet eller äldre och fungerade i många år som affär. På bild 1 ovan – som är en beskuren bild från ett vykort där frimärket är stämplat 1937 - syns det som ett vitt hus till höger på bild och affärsgatan trafikeras av folk och en bil. I Vännäs biblioteksplan står det att lokalerna ska uppfylla arbetsmiljökrav. Diskussioner har förts bland politiker att skaffa ett kulturhus med bad och bibliotek i säkert 20 år tid.

Ett integrerat folk- och skolbibliotek är nästa enhet, storleksmässigt. Det finns tre kilometer bort, mitt inne i Vännäsby skola – som numer har åk 1-6 samt förskoleklass. Sedan finns det två skolbibliotek, ett för åk 1-6 på Vegaskolan som ligger ganska centralt i Vännäs och bara 400 meter från huvudbiblioteket. Det finns även ett skolbibliotek på Hammarskolan – som har högstadiet åk 7-9 - som även det ligger 300 meter från folkbiblioteket. Liljaskolan –

gymnasieskolan – är en egen ekonomisk enhet och har även det ett skolbibliotek och ligger cirka 400 meter från huvudbiblioteket. Kommunen avsätter 718 kr/invånare till kultur, där biblioteket ingår, vilket är lägre än Västerbottens 942 och även Sveriges 884 kr/inv (Vännäs kommuns årsrapport 2010). Trots detta har biblioteket en stor utlåning 10,3 lån/invånare och antalet aktiva låntagare är hela 2797 (Vännäs kommuns årsrapport 2010).

Min undersökning gällde hur mycket tidskrifterna användes vid huvudbiblioteket. Just innanför dörren på fanns en sittgrupp, intill stället med dagstidningar. På andra sidan av detta bord med stolar, fanns tidskriftshyllan. På denna hylla var de 96 tidskrifterna för vuxna indelad i olika grupper med namn som 'kultur', 'smått och gott' djur och natur, 'idrott' och en som jag döpte till 'information' samt en namnlös. De som vänder sig till barn och ungdom fanns på respektive avdelning för skönlitteratur. Av dessa 96 tidskrifter är det 60 som finns med i den interna databasen. Det finns ett stort antal gratistidningar som exempel; *Bibliotek för alla*, *EFS missionstidning*, *Apoteket*, *Kommun Information*. Man får låna hem de tidskrifter, som inte är senaste numret. Detta innebär att exempelvis *Land*, får lånas när den bara är en vecka gammal, medan bland andra *Femina* måste vara en månad gammal.

Tidskrifter kan finnas av andra skäl än just brukares önskemål. Därför studerade jag den dokumentationen som beskriver bibliotekets mål. Biblioteket i Vännäs stödjer sin verksamhet på bibliotekslagen, men de har även en biblioteksplan, en medieplan, brukarenkäter och kvalitetsdeklaration.

Bibliotekslagen säger att biblioteket ska:

1. Främja intresset för läsande och litteratur
2. Ha information och upplysning
3. Verka för lärandet
4. Ha kulturell verksamhet
5. Ge alla medborgare tillgång till databaserad information
6. Olika bibliotek skall samverka
7. Ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade, invandrare, minoriteter
8. Ägna särskild uppmärksamhet åt barn/ungdomar

Biblioteksplanen i Vännäs innehöll först lite allmän information med bibliotekslagen, UNESCO och Lpo 94, sedan lite information om Vännäs som kommun. Därefter följer målen som jag förkortade till följande punkter, se bild till höger:

1. Vara bas för kulturell verksamhet
2. Främja läsning
3. Främja utbildning
4. Främja kultur
5. Närhet viktig
6. Ha en aktuell medieplan
7. Samverka med skolor, universitetsbibliotek, Umeåregionens bibliotek, nämnder/förvaltningar och lokala organisationer.

I Vännäs kommuns medieplan fanns först allmän information om utlåning mm. Där stod det vidare att de fick lika många böcker från kulturrådet som det köptes in, om öppettiderna, om det totala beståndet som var 86 123 varav 27 021 var barnböcker (2003 års siffra). Där finns även att medieanslaget är 460 000kr varav Vännäs har 300 000 och Vännäsby 170 000. Biblioteket har dessutom ett mål att nyttjandegraden ska bli 2,0 för skönlitteratur och 1,7 för facklitteratur. Det fanns en detaljerad genomgång av vissa avdelningar enligt SAB systemet; A, B, C, D, E, F, G, I och Q. (A=bok och biblioteksväsendet, B=Allmänt och blandad, C=Religion, D=Filosofi och psykologi, E=Uppfostran och undervisning, F=Språkvetenskap, G=Litteraturvetenskap, I=Konst, musik, teater och film, Q=Ekonomi och näringsväsendet) Allt detta verkar vara skrivet 2003 och har inte uppdaterats. (Se bilaga 8). Det viktigaste här som jag använde mig av, var att nyttjandegraden ska vara 1,7 för facklitteratur. Jag överförde detta till tidskrifterna.

I kvalitetsdeklarationen lovade biblioteket 10 saker: kunden har möjlighet att påverka utbudet, ha tillgång till Umeåregionens bibliotekskatalog, kunna återlämna böcker på andra folkbibliotek, kostnadsfri användning av IT, få svar på e-postfrågor inom 2 dagar, finnas olika

Mål

Folkbiblioteket ska vara basen för lokal kulturverksamhet och har till uppgift att främja och stimulera till läsning, utbildning och kultur. För de mindre barnen, för ungdomar och även äldre är geografisk närhet viktig. Folkbiblioteket utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället.

Det integrerade folk- och skolbiblioteket ska balansera allmänhetens och elevers/pedagogers behov av biblioteksservice utifrån de resurser som tilldelats respektive verksamhet. Förutom att vara basen för lokal kulturverksamhet ska biblioteket även samarbeta med förskolan och skolan i deras arbete med barns och ungdomars språk- och kunskapsutveckling.

Skolbiblioteken ska främst ha en pedagogisk uppgift, som inte kan ses isolerad från skolans övriga pedagogiska verksamhet.

Bild 2 Målen i bibl.planen

medel för funktionshindrade, kunna läsa böcker på andra språk än svenska. Vidare ska biblioteket anpassa sina öppettider efter allmänhetens behov inom tillgängliga resurser, ha minst 4 kulturevenemang för barn och 4 för vuxna per år.

Brukarenkäten jag fick ta del av, var från 2011, det vill säga den senaste. Den var besvarad av 59 personer, 36 kvinnor och 23 män. Den innehöll frågor som

Biblioteket uppfyllde de krav som jag tycker det är rimligt att ställa.

Jag är på det hela taget nöjd med biblioteket.

Det går snabbt att få hjälp av personalen.

Personalen är serviceinriktad.

Personalen är kunnig.

Biblioteket har bra öppettider.

Det är lätt att hitta på biblioteket

Huvudorsak till dagens besök var att...

De flesta svaren var att kunden hade samma uppfattning som påståendet i frågan. Endast öppettiderna var 19 som var lite missnöjda med. Sista frågan gav svaret att 34 personer eller nästan 60 % lämnade/lånade en bok. Läsa tidskrifter var det 13 personer som gjorde det vill säga 22 %. Jag tolkar detta att 13 personer sade sig läsa tidskrifter på plats och att dessa är exkluderade från de som läste dagstidningar på plats.

4 Metod

Jag använde i huvudsak en kvantitativ metod. Jag har gjort en design som kan kallas fallstudie (Bryman 2011:63). Bryman har olika typer av fallstudier och min hamnar närmast det han betecknar ett 'exemplifierande fall', där "målet att fånga och beskriva de omständigheter och villkor som en vardaglig eller vanlig situation uppvisar" (Bryman 2011:77). Jag använde mig av flera sätt för att få in data: bibliotekets egen utlåningsstatistik, enkäter, observationer på plats och intervju av två av personalen, vikarierande kulturchef och den tidskriftsansvariga bibliotekarien. Det blev samma förfarandesätt som de tidigare undersökningarna som jag nämnt i kapitel 3. Tanken var att dessa metoder skulle komplettera varandra, men de överlappar även varandra. Enkäten tar upp både de tryckta tidskrifter som används på plats, men även de som lånas hem, det vill säga överlappar mina observationer och utlåningsstatistiken. Intervjun var dels tänkt att styrka att personalen hade god kännedom om tidskrifternas nyttjande, men även att få reda på om de ansåg att biblioteket har fler uppdrag än att tillhandhålla det som efterfrågas mycket.

Påverkan

Naturligtvis kan det faktum att jag ställde direkta frågor till folk ha påverkat deras svar. Många ville nog gärna ge intryck av att de läser fler tidskrifter och oftare än de i verkligheten gjorde. Detta kallas av Bryman 'socialt önskvärd' (Bryman 2011:224), att folk vill ge ett mer uttömmande svar än de egentligen har. Även utlåningstatistiken kan ha varit fel. Kunden kan helt enkelt ha tagit hela årgången av en tidskrift och bara läst några av numren. Även intervjun kan ha gett en lite skev bild. Biblioteks- lagen och -planen går dessutom att tolka på ett annat sätt än det jag gjort.

Bedömningskriterier

Eftersom det i Vännäs medieplan stod att de önskade komma upp till en nyttjandegrad av 1,7 på facklitteratur, blev det den siffran som jag använde för att få ut ena gruppen. Jag undersökte varje nummers utlåning och delade med antal tillgängliga nummer. Därefter delade jag in tidskrifterna i tre grupper. De som inte lånades alls, de som lånades mindre än 1,7 gånger/nummer och de som lånades mer än 1,7 gånger/nummer. Jag ville att 25 % av de tidskrifter som fanns i databasen skulle ha en utlåning på 1,7 lån/nummer samt att hälften skulle ha en utlåning på mer än 0.

5 Beskrivning av processen

Jag använde mig av registerdata, enkäter och observationer på plats samt en intervju av två av bibliotekets personal. Allt för att bilden skulle bli så tydlig som möjligt. Jag jämförde även bibliotekslagen med de skrivna dokument som Vännäs bibliotek hade, samt frågade personalen om hur de såg på lagen.

Registerdata

Jag använde deras interna dataregister och tog där fram utlåningsstatistiken för varje tidskrift och för varje enskilt nummer som biblioteket lånade ut år 2010. Jag valde utlåningen för år 2010 eftersom det blev ett helt år. Jag räknade ihop alla de gånger en viss tidskrift blev utlånad och delade med antal nummer, och fick så fram en genomsnittslåning. Jag var medveten om att detta kan ge felaktiga siffror, mer om detta under 'påverkan'.

Enkät

I utlåningsstatistiken gick det enkelt att läsa ut hur många gånger en tidskrift lånats, men inte vilket kön låntagarna har. Jag valde att göra en mycket enkel enkät, eftersom jag snart upptäckte att folk var mer än trötta på enkäter (Bryman 2011:228). Jag delade ut enkäter de timmar jag satt på biblioteket, i gott samförstånd med personalen. De – liksom jag var av det uppfattningen att annars skulle ingen ha lämnat in den. Den tid jag satt av till att dela ut enkäter och observera är nästan exakt lika stor som den tid Wendel och Ericson/Wolkenhauer använde sig av, det vill säga 20 timmar. Detta gjorde jag medvetet, för jämförelsens skull. Jag satt där alla dagar som finns i en vecka och under bibliotekets hela öppettid, tyvärr inte under en hel löpande vecka, utan detta blev förlagt under två veckors tidsrymd i november månad 2011. Jag gick fram till de kunder som befann sig nära tidskrifterna och i mån av tid frågade jag även andra som gick förbi, allt för att få så många enkätsvar som möjligt. Den bestod av fyra frågor. Kön, ålder i intervallen 0-18, 18-60 och 60-, Sedan följde två korta frågor: "Vilken tidskrift läser du och hur ofta". Kunderna fick svara med egna ord. Dessa data återfinns i tabell 2: "Tidskrifterna i databasen efter hylluppställning" i bilaga.

Observationer på plats

Jag ville göra strukturerade observationer på plats för att minska risken att kunderna inte är helt sanningsenliga eller helt enkelt minns fel då de besvarade mina enkäter (Bryman

2011:262). Jag ville även se om det vara vanligt att folk läste tidskrifter på plats, hellre än att låna hem dem.

Intervju

Jag gjorde en strukturerad intervju för att felan skulle bli så få som möjligt (Bryman 2011:204). Jag valde öppna frågor. Jag gick från det allmänna till det mer specifika (Bryman 2011:217). Jag valde att intervjua den tidskriftsansvariga bibliotekarien och den vikarierande kulturchefen. I början av intervjun följde jag de 9 punkterna som Bryman anger som viktiga: vem jag är, vem står för forskningen, vem står för kostnaderna, vad är syftet, varför dessa har valts, deras svar är konfidentiellt, (två punkter i Brymans uppräkningslista), att de är frivilliga och att de kan fråga mig efteråt om de vill ha några förtydligande (Bryman 2011:212). Vid punkten 'syftet', berättade jag nogsamt om att denna uppsats kommer att läggas ut på Diva, samt vad det innebar för åtkomsten av densamma. Jag följde Brymans råd när det gällde vilken ordningsföljd jag hade på frågorna; de frågor som är direkt kopplade till undersökningen och de – som jag antog respondenterna ansåg vara viktiga - kom tidigt, åsikter/attityder kom före beteende/kunskap (Bryman 2011:217). Jag fick vissa problem med de allmänna frågorna – om biblioteksplan, -lag och medieplanen - som borde ha kommit före de mer specifika (Bryman 2011:217) men valde att ta de frågor som är direkt kopplade till undersökningen tidigt.

Jag valde öppna frågor då jag ville att personalen skulle svara med egna ord, och vara fria att låta sina tankar gå i sin egen riktning, samt hoppades på lite ovanliga svar (Bryman 2011:244). Jag ansåg att nackdelarna med öppna frågor, att de är svårare att bearbeta, att jämföra och att kontrollera (Bryman 2011:248), skulle kunna hanteras då det bara var två jag skulle intervjua. Jag valde dessutom av samma anledning att inte koda dem, något som Bryman anser är nödvändigt (Bryman 2011:205).

6 Resultat

I detta kapitel har jag tagit upp det resultat jag fick av utlåningsstatistiken. De 13 mest lånade tryckta tidskrifterna sätt jag in i en tabell. Lån/nummer räknades ut, för att få en bild av hur många tidskrifter som lånades mer eller mindre än det kriterium jag satt upp – 1,7 lån/nummer, det vill säga samma som det mål som biblioteket själv har för facklitteratur. Enkätsvaren ställde jag upp i tabell och undersökte även om det fanns någon koppling mellan kön och ålder för tidskriftsanvändandet. Observationerna presenterade jag också här, fast de var få, vilket naturligtvis i sig är ett svar. Är det få som läser tidskrifterna på plats så fanns det inget för mig att se. Det kan naturligtvis också vara på det sättet, att jag befann mig på biblioteket vid fel tidpunkt. Jag var dock där alla dagar i veckan och de dagar jag var där, var jag där under hela bibliotekets öppettider. Intervjun fick ta ett större utrymme. Där även personalen tankar fick plats. Tyvärr begränsas utvecklingspotentialen något av själva byggnaden.

Huset som folkbiblioteket i Vännäs nu befann sig i är från början av 1900-talet och ursprungligen inte tänkt som bibliotek. Trots många och långa diskussioner bland politikerna har fortfarande inget hänt, trots att skrivningen i biblioteksplanen – lokalerna ska uppfylla arbetsmiljökrav – klart låter antyda att de nuvarande lokalerna är undermåliga. Ett modernt bibliotek med många sittytor och arbetsplatser för kunderna har inte hög prioritet i Vännäs.

Lån

Under 2010 – det år jag undersökte - var det totala antalet lån av tidskrifter 1021, att jämföra med totalt antal lån för alla medier samma år, som är cirka 86 000 (Vännäs kommuns årsredovisning). Det fanns 60 tidskrifter som var med i databasen, där jag fick fram utlåningsstatistiken för år 2010.

Det fanns 36 tidskrifter på hyllan som inte var med i databasen, några var äldre än 2010, någon var yngre och en hel del prenumererades inte på, som exempelvis *Apoteket* och *Kommuninformation* (Se tabell 1 i bilaga). Det fanns en tidskrift som fanns med i databasen både som tryckt och som CD-skiva, nämligen *PC för alla*. Jag tog dock inte statistik från CD, då detta inte ingick i min utredning, men det var tydligt att den lånades och ungefär i samma utsträckning som den tryckta.

Tabell 2 De tretton mest lånade tidskrifterna

	Lån	Antal nr	Lån/nr
Hus och hem	106	14	7,6
ICA-kuriren	103	45	2,3
Allt om trädgård	101	15	6,7
Amelia	95	26	3,7
Allt om handarbete, stickmagasinet	76	12	6,3
Illustrerad vetenskap	63	18	3,5
Femina	49	12	4,1
Gör det själv	43	18	2,4
PC för alla	41	13	3,1
Land	38	50	0,8
Må bra	36	12	3
Antik & Auktion	36	12	3
Vi föräldrar	33	14	2,4

Tabellen ovan visar de 13 mest lånade tidskrifterna. De fem mest populära tidskrifterna står för 481 lån det vill säga nästan hälften av alla lån. De 10 mest populära står för 715 lån det vill säga 70 % av alla lån. *Amelia* utkommer med 26 nummer per år medan *Femina* endast 12, vilket gör att den sistnämnda får fler lån/nummer trots att den lånats färre gånger. *Land* och *Ica-Kuriren* utkommer ungefär lika många gånger per år, där den sistnämnda lånades mer. *Hus och hem* hade tillsammans med *Allt om Handarbete* och *Allt om trädgård* både många lån och även många lån/nummer. Titeln *Läkartidningen* utkom med 41 nummer/år men hade inte ett enda lån. Det hade inte heller *Sonic* som utkom med 10 nummer. Mellan 10 och 100 lån fanns 22 tidskrifter och mindre än 10 lån men mer än 0 lån fanns 18 tidskrifter. Med 0 utlån var det 20 tidskrifter.

Jag ville ha ett digram som åskådliggör lånen, lånen/nummer och antal nummer som de olika tryckta tidskrifterna hade. Någon koppling många lån till många nummer fann jag inte. De tidskrifter som lånas mycket, fanns både bland de som hade många nummer och de som hade färre nummer för år 2010. I diagrammet nedan syns de 60 tidskrifter som fanns i databasen, lägg märke till olika värden på x-axeln.

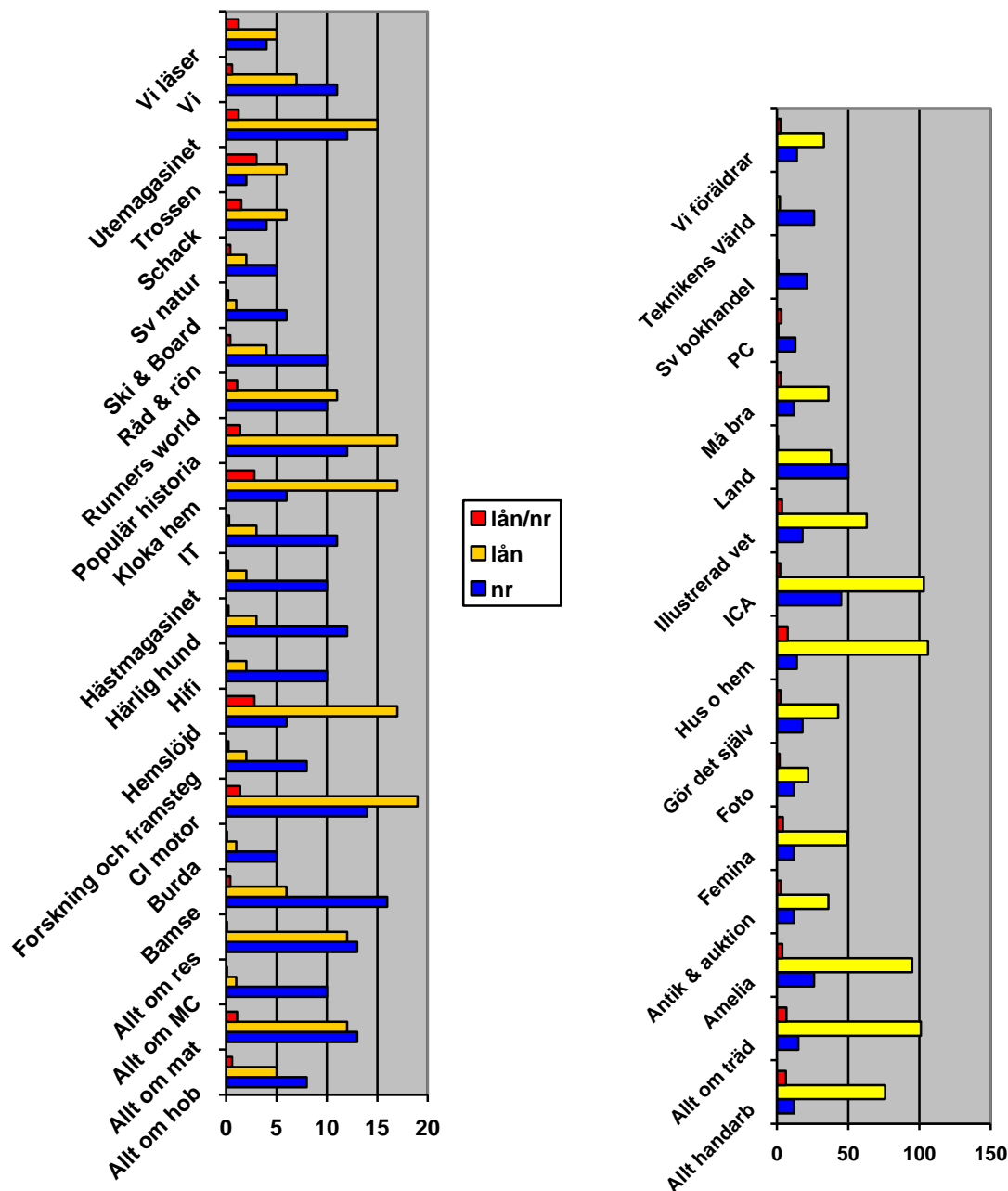

Diagram 1 Antal nummer, lån och lån/nummer

Lån/nummer

En del tidskrifter fanns det många nummer av och även om dessa lånades ofta, blir antal lån per nummer inte så högt. Högst var *Hus och hem* med 7,6 lån/nr, tätt följt av *Allt om trädgård* 6,7 lån/nr och *Allt om handarbete*, *stickmagasinet* med 6,3 lån/nr. *Femina* som till skillnad från *Amelia* bara kommer 12 gånger per år ligger därefter på sina 4,1 lån/tidskrift. *Amelia*

kommer 26 gånger/år och har 3,7 lån/nr. *Illustrerad vetenskap* har 3,5 lån/nr, *Antik och Auktion* samt *Må bra* har vardera 3 lån/nr. Totalt var det 20 tidskrifter som inte lånades alls. Det var 24 tidskrifter där antal lån/nummer ligger under 1,7 vilket var vad medieplanen hade som mål för faktamedier. Över 1,7 lån/nummer - det vill säga med början på 1,8 – fann jag 16 tidskrifter. Mina båda kriterier - att 25 % skulle ligga över 1,7 lån/nummer – och att mer än hälften lånades, blev besannade.

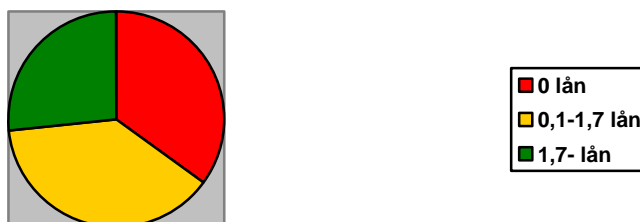

Diagram 2 Antal lån

De tre klasserna utlån/nummer blev klass 1 noll lån, klass 2 upp till 1,7 lån/nummer och klass 3 mer än 1,7 lån, där tidskriften *Foto*, som lånades 1,8 gånger/nummer, kom närmast den önskade nyttjandegraden. Som syns av diagrammet ovan, är de tre klasserna nästan lika stora; med noll lån fanns 20 tidskrifter, upp till 1,7 lån/nummer fanns 24 tidskrifter och över den önskade nyttjandegraden fanns 16 tidskrifter.

Följande tidskrifter hamnade i respektive klass (för den exakta ordningen se bilaga 2):

1. Daum katta, Djurens rätt, Hockey, Impuls, Kolon, Ljud och bild, Lyrikvännen, Läkartidningen, Neurat, Nordens filateli, Opsis barnkultur, Ponton, Provins, Skrivlusta, Snöskoter, Sonic, Svensk idrott, Tempus, Turist, Veteranaktuellt, Vi båtägare,
2. Allt om Hobby, Allt om mat, Allt om MC, Allt om resor, Bamse, Burda style, Classic motor, Forskning och framsteg, Hifi musik, Härliga hund, Hästmagasinet, Internetworld, Land, Populär historia, Runners world, Råd & rön, Ski & Board magazine, Svensk bokhandel, Sveriges natur, Tekniken värld, Tidskrift för schack, Utemagasinet, Vi, Vi läser
3. Amelia, Allt om handarbete, Allt om trädgård, Antik och Auktion, Femina, Foto Gör det själv, Hemslöjden, Hus och Hem, ICA-kuriren, Illustrerad vetenskap, Kloka hem, Må bra, PC för alla, Trossen, Vi föräldrar

I diagrammen nedan syns grupperna 2 och 3 tydligt, med förkortade namn på tidskrifterna, som jag ställde i samma ordning som under punkterna 2 och 3 ovan.

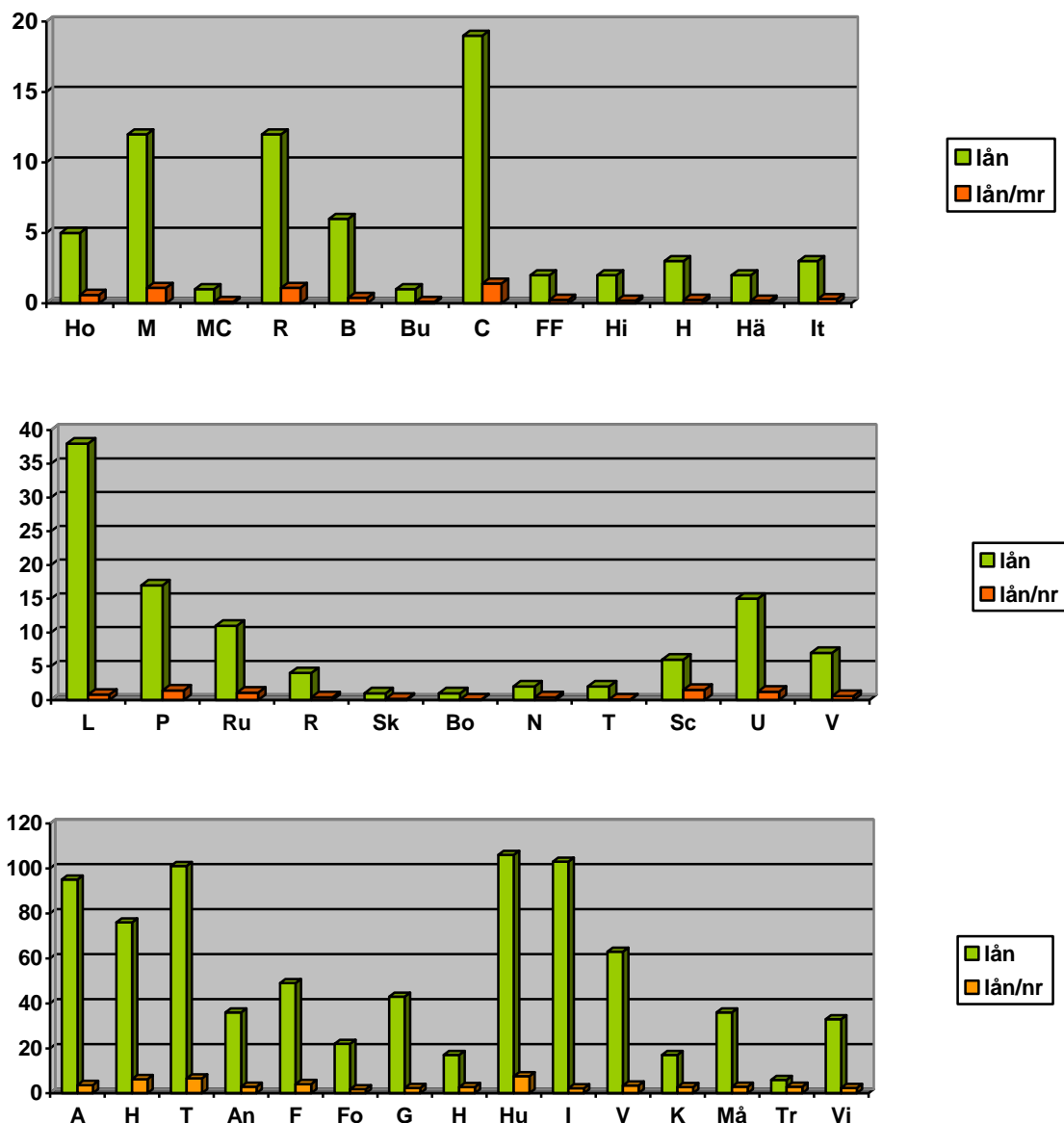

Diagram 3, Antal lån i grupperna 2 och 3

Enkät

En kompletterade metod jag använde var enkäter och observationer. Enkäten lämnade jag ut på plats och fyllde även i en del, då det var svårt att få dem ifyllda annars. Den tolkades så, att även de tidskrifter som lånades hem fylldes i. Antal lånade tidskrifter var 68. Totalt 30 enkäter fick jag in – vilket är hälften av Vännäs biblioteks brukarenkät för år 2011 (59 svar) - 19 av män och 11 av kvinnor. Av männen var 1 man under 18 år, 10 män mellan 18-60 år samt 8

som var över 60 år som svarade. Av kvinnorna var det 1 under 18 år, 7 kvinnor mellan 18-60 år samt 4 kvinnor över 60 år. Två uppgav aldrig hur ofta de använde bibliotekets tidskrifter. Det var 17 män och 11 kvinnor som svarade, se tabell nedan.

Tabell 3, män och kvinnors tidskriftsnyttjande i åldersgrupper

Ålder	Män			Kvinnor			Σ
	Minst en ggr/vecka	Minst en ggr/månad	Mer sällan	Minst en ggr/vecka	Minst en ggr/månad	Mer sällan	
1-18		**			1*		1
18-60	1	6	2		3	3	14
60-	2	6			3	1	12
Σ	3	12	2		7	4	28

* kvinnan angav att hon läste *Kamratposten* varje månad, men den prenumereras inte på

** mannen angav att han läste *Härliga hund* men inte hur ofta

Det var totalt 2 personer under 18 år som besvarade enkäten, men en angav inte hur ofta han använde tidskriften. I åldern 18-60 år var det 18 som har svarat och över 60 var det 6 personer. Märk väl att antal år i första kategorin endast är just 18, i andra kategorin 42 år och i tredje kategorin osäkert, men troligt cirka 20 år. En rent hypotetisk uträkning blev det då jag delade mellankategorin med 2 för att få ungefär lika många år i varje grupp. Det gav då att mellangruppens 18 personer som sade sig använda de tryckta tidskrifterna som fanns på biblioteket delades med 2 och blev sålunda 9 i vardera gruppen. Då fann jag att den yngsta kategorin upp till 18 år är klart mycket mindre än de övriga, som därmed blev 9 personer, 9 personer och 6 personer. Denna teoretiska uträkning gav visserligen att den åldersgrupp som använde tidskrifterna mest var just de som befann sig i åldern 18-60 år. På samma sätt visade det sig att männen över 60 använde tidskrifter oftare än de under. Av kvinnorna var grupperna över respektive under 60 lika stora användare av de tryckta tidskrifterna.

Av de 5 mest lånade tidskrifterna *Hus och hem*, *Ica-kuriren*, *Allt om trädgård*, *Amelia* och *Allt om handarbete*, var det endast kvinnor som sade sig använda. Av de 5 näst mest lånade (*Illustrerad vetenskap*, *Femina*, *Gör det själv*, *PC för alla* och *Land*) var det lika mellan män och kvinnor.

Sedan undersökte jag hur många tidskrifter män respektive kvinnor använde per person. I diagrammet nedan syns det tydligt att det är flera män som använder tidskrifterna, men av de som använder många tidskrifter per person - 4 eller 6 stycken - är det uteslutande kvinnor. Av dessa kvinnor - fyra till antalet - är det två som är över 60 år och två som är mellan 18-60 år. De 19 männen som svarade på enkäterna använde tillsammans 35 titlar och de 11 kvinnorna tillsammans 33 titlar.

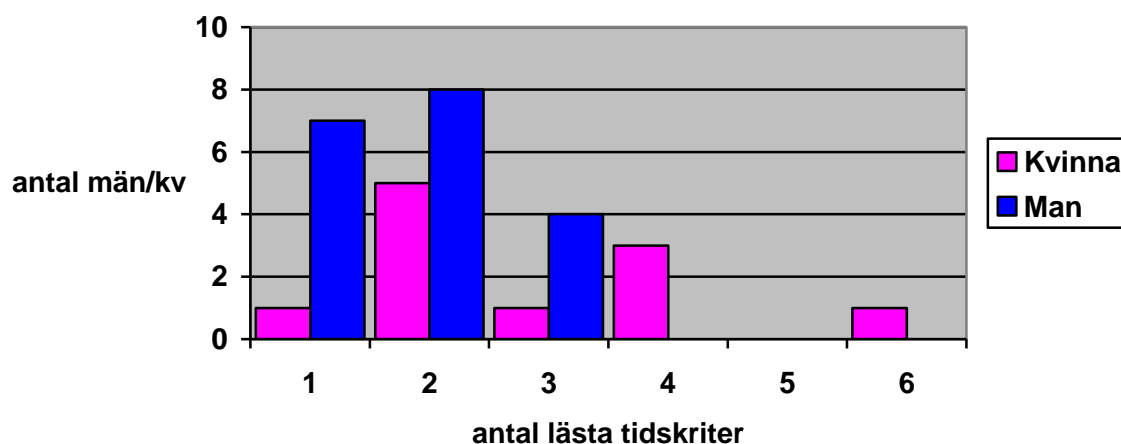

Diagram 4 Tidskrifter per man/kvinna

Efter detta delade jag in tidskrifterna var enligt det system de redan stod i på hyllan. Med min kodning blev det: A=djur och natur, B=ekonomi och samhälle, C=idrott, D=information, E=teknik och hobby, F= ---(inget namn), G=smått och gott, H=barn och familj, I=kultur, J=hem och handarbete, K=kropp och själ, L=länder och folk, M=barn och ungdom När jag ställde in tidskriftsanvändandet via kön i dessa grupper blir diagrammet som synes på figuren nedan.

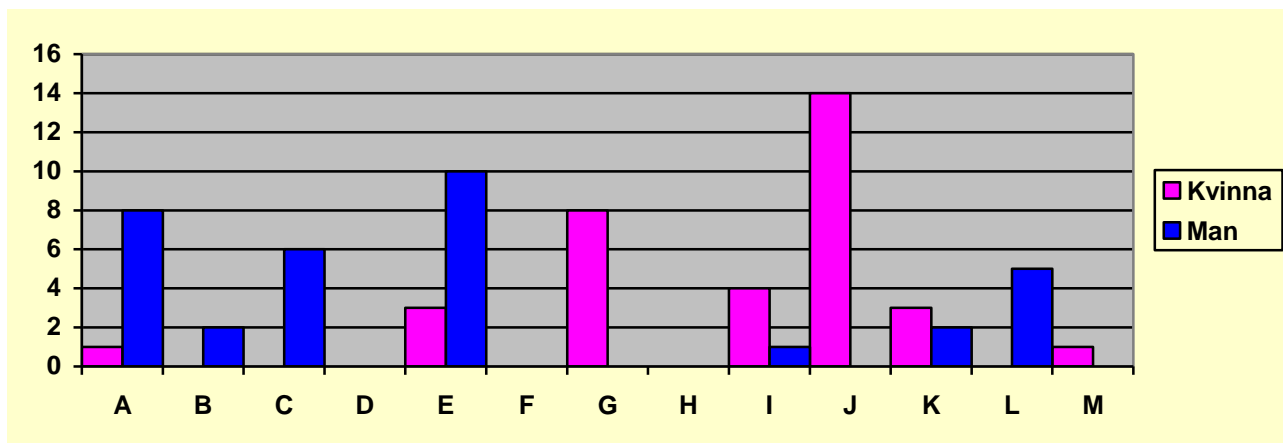

Diagram 5, Enkät svar enligt hylluppställning

Bland männen hamnade 10 i gruppen 'teknik', 8 i gruppen 'djur och natur', 6 i gruppen 'idrott', 5 i gruppen 'länder'. Dessutom var det 2 i varje grupp 'ekonomi och samhälle' och 'kropp och själ'. I grupp 'Kultur' fanns det en man.

Bland kvinnorna fanns flest – nämligen 14 - i grupp 'Hem och handarbete', följt av grupp 'Smått och gott' som hade 8. Gruppen 'Kultur' fick 4. Grupperna 'Teknik' och 'Kropp och själ' fick vardera 3.

Observationer

Mina observationer visade att det var ytterst få som läste tidskrifterna på plats. Det var endast 4 herrar som läste *Travronden* och en yngre man som läste *PC för alla* på plats. Detta blev naturligtvis i sig ett resultat. Om få läser tidskrifter på plats, så fanns det få för mig att observera. Då jag satt hela öppettiden alla dagar i veckan, finns det två förklaringar. Endera läses det lite på plats, eller jag var där fel tid på året. De fyra herrarna som kom läste dels någon dagstidning och sedan *Travronden* och det var mycket tydligt att detta var en ständigt återkommande situation för dem. De kom ofta just då biblioteket öppnade och satt några timmar, ivrigt pratande och skojade gärna om någon av dem blivit sen. Här fann jag klart stöd för att bibliotek kan fungera som en social träffpunkt.

Intervju

Under nästa metod – intervjun – valde jag att intervjua biträdande kulturchef och den tidskriftsansvariga bibliotekarien samtidigt. Det var endast 9 frågor, varav de flesta hade en följdfråga (se bilaga). Bägge svarade att de tyckte sig gärna kunna ha flera tidskrifter, men av budgetteknisk art, gick inte det. Framför allt tidskrifter på andra språk, men de hade planer på att försöka friställa en dator till "tidskriftsdator on line", på samma sätt som Umeå

stadsbibliotek har. Det vill säga en dator som är inställd på de båda databaserna *Press display* och *Masterfile*. Där skulle då folk med utländsk härkomst kunna läsa såväl dagstidningar som tidskrifter på många olika språk.

Bibliotekarien sa direkt ”Det är svårt med tidskrifter”. Hon menade att de ofta bytte namn och gav *Burda* som exempel. Hon trodde det utgick statsbidrag för att starta tidskrifter, men att många sedan inte klara sig, utan försvann lika fort igen.

Då en del pengar gick till databaserna har anslaget till fysiska medier minskat från 300 000 år 2003 (medieplanen) till nuvarande 290 000 för Vännäs, medan den har ökat i Vännäsby från 170 000 (medieplanen) till 176 000. Kostnaden för tidskrifter ligger på cirka 50 000 för Vännäs bibliotek.

Tillsamman hade dessa två god kännedom om vilka tidskrifter som användes mest. De angav *Travonden*, damtidningarna *Amelia* och *Femina*, *Allt om handarbete* och hemtidningarna. Anledningen till att de hade så få tidskrifter för barn/ungdom var, enligt bibliotekarien att det inte fanns så många som var bra, men *Tivoli* kommer.

På min fråga om de har tidskrifter ”on demand” hellre än ”just in case” (Gustavsson 1997:18) svarade båda respondenterna, att de hade inte tänkt på det och det troligen inte var aktuellt.

Val av tidskrifter skedde dels med tanke på de uppdrag bibliotekslagen gav, vad som efterfrågades, men även på basis av de informationsmöten som de olika tidskriftsgrupperna i Umeåregionen hade. Dessa möten var dels ett årligen återkommande möte med Liljaskolan och Vännäsby skola, för samordning. Ett annat möte – även det årligen – var med Umeåregionens bibliotek. Där har ett bibliotek till uppdrag att redovisa alla tidskrifter i en viss kategori. I fjol var det SAB:s Q (ekonomi och näringsväsendet, min anmärkning), som Vännäs skulle föredra för de övriga. I höstas var det tidskrifter på ämnet *Hälsa*. Varje höst är det ett nytt ämne. Därtill kommer den information om Umeå stadsbibliotek ger.

På min fråga om bibliotekslagen, menade bägge två att den tog bara upp självklara saker, sådant som biblioteken alltid har jobbat med och var för allmänt hållen. Lite mer preciserat och inte så allmänt hållen hade varit önskvärt, ansåg den tidskriftsansvariga.

Biblioteksplanen för Vännäs såg de mer som en 'grundplåt' – vikarierande kulturchefs ord - till vilken man lade till och drog ifrån saker och det var dags att uppdatera den. Här uppstod en diskussion när den var uppdaterad senast. Båda två tyckte att det var bra med en plan som var mer allmän hållen, där det fanns mål uppsatta. Kvalitetsdeklarationen var mer handfast och gav mer konkret vad man skulle sträva efter. Brukarenkäten var gemensam med Umeåregionen och även den var mer konkret. Den redovisas varje år och förbättringar sker kontinuerligt efter den.

Medieplanen var alldeles för gammal, ansåg de. Den hade genomförts som ett projekt och var inte färdig. Alla avdelningar hade inte gått igenom. Det är ett mycket drygt arbete att genomföra och uppdatera en medieplan och det var något för större bibliotek, som hade svårt att kontrollera sina bestånd, enligt bibliotekarien. Det är lättare genomförbart på större bibliotek där man har olika bibliotekarier, som är ansvarig för varsina avdelningar. På ett litet folkbibliotek är man mer ansvarig för hela beståndet, enligt dem. Det skulle i realiteten inte fungera, om man var tvungen att läsa och ändra i medieplanen varje gång man inhandlade olika typer av medier. Kom det något önskemål från någon kund, var det mycket lättare att införskaffa detta, utan att först gå till medieplanen. Det hade till exempel inkommit önskemål om uppdaterade böcker om foto, då tekniken utvecklats mycket där.

7 Analys

Jag valde att redovisa resultatet utan kommentarer och sedan infoga en analys. Av mina litteraturstudier lärde jag mig, att bibliotek i början av 1900-talet skulle vara en plats för bildandet, dels för att stävja problem med alkohol och ”sedlighet”, dels för att utbilda folk till gagn för samhället. Fostra och bilda blev än mer biblioteket uppgift efter andra världskriget. Under 1980-talet skulle de bli en kulturell och social träffpunkt. Längre in under 1980-talet var kundernas efterfrågan viktigast. Jag tog fasta på att biblioteket ska vara en kulturell och social samlingsplats, något som även nämns i bibliotekslagen. Med den byggnad som nu inrymmer biblioteket är det svårt att ha kulturell verksamhet, att ordna bra och trevliga platser för sociala träffar och näst intill omöjligt att ordna studieplatser. Bibliotekarierna har gjort ett bra jobb, med att ombilda detta gamla hus till ett modern bibliotek, men en nyare mer verksamhetsanpassad lokal (som även är arbetsmiljömässigt bra) är nödvändig för att möta framtidens biblioteksbesökare.

Jag var mycket medveten om att lånestatistiken var för ett helt år, medan enkäterna bara svarade för en veckas användande. Tidskriftbeståndet hade dessutom förändrats lite från 2010, som var det år jag tog ut lånestatistik på och november 2011, som var den tid då jag satt där. Exempelvis fanns tidskriften ”*Travronden*” inte år 2010.

Lån

Totalt fanns det 96 tryckta tidskrifter i hyllan och 36 av dessa fanns inte med i databasen. En del av dem var gratis och av informationskaraktär som *Kommunal Information*, något som ligger helt i linje med bibliotekslagen och även de tryckta dokument som Vännäs bibliotek har. Av de 60 tidskrifter som fanns i databasen lånades 20 stycken inte alls - det vill säga 1/3. Det är samma resultat kom Kungliga tekniska högskolan fram till i sin undersökning 1994, när de var tvungna att göra en 20 % nedskärning i sitt tidskriftsbestånd. Endast 5 titlar står för halva mängden lån, 10 titlar för 70 %. Detta är något man bör ta i beaktande.

Många gånger blev resultatet sådant att om en tidskrift fanns i många nummer blev utlåningen stor och vice versa. De stora undantagen från det var *Kloka hem*, *Hemslöjden*, *Ica-kuriren*, *Hus och hem*, *Femina*, *Amelia*, *allt om trädgård* och *Allt om hem*. Det är samma tidskrifter som min enkätundersökning gav, att de utnyttjades av kvinnor.

Tabell 4 Antal lån/nummer i utlåningsgrupper

Grupp 1 Noll lån	Djurens rätt, Hockey, Impuls, Kolon, Ljud och bild, Lyrikvännen, Läkartidningen, Nourat, Nordens filateli, Opsis barnkultur, Ponton, Provins, Skrivlusta, Snöskoter, Sonic, Tempus, Turist, Veteranaktuellt, Vi båtägare,
Grupp 2 0-1,7 lån	Allt om Hobby, Allt om mat, Allt om MC, Allt om resor, Bamse, Burda style, Classic motor, Daum katta, Forskning och framsteg, Hifi musik, Härliga hund, Hästmagasinet, Internetworld, Land, Populär historia, Runners world, Råd & rön, Ski & Board magasin, Svensk bokhandel, Svensk idrott, Sveriges natur, Tekniken värld, Tidskrift för schack, Utemagasinet, Vi, Vi läser
Grupp 3 1,7- lån	Amelia, Allt om handarbete, Allt om trädgård, Antik och Auktion, Femina, Foto Gör det själv, Hemslöjden, Hus och Hem, ICA-kuriren, Illustrerad vetenskap, Kloka hem, Må bra, PC för alla, Trossen, Vi föräldrar,

Jag har dessutom delat in tidskrifterna i grupper efter innehåll. Jag var mycket medveten om att detta är ett subjektivt förfarandesätt från min sida. Jag förde till exempel *Illustrerad vetenskap* till gruppen 'vetenskap' och inte 'natur' trots att den stod i den hyllupställningsavdelningen. Den gruppering jag valde blev den som syns i tabellen nedan.

Tabell 5 Tidskrifterna ställd efter innehåll och lån/nummer

	Grupp 1 noll lån	Grupp 2 0-1,7 lån	Grupp 3 1,7- lån
Natur	Djurens rätt	Härliga hund, Svensk natur	
Kultur	Lyrikvännen, Barnkultur, Provins, Skrivlusta	Daum, Svensk bokhandel	
Hobby	Ljud och bild, Nordens Filateli, Snöskoter, Veteranaktuellt, Vi båtägare	Allt om hobby, allt om mat, Allt om MC, Allt om Resor, Burda, Classic motor, Hifi, IT-world, Tidskrift för schack, Utemagasinet, Vi, Vi läser	Allt om handarbete, Allt om Trädgård, Antik & Auktion, Foto, gör det själv, Hemslöjden, Hus och hem, Kloka hem, PC för alla
Sport	Hockey	Runners World, Ski & Boardmagasinet, Svensk idrott	

Vetenskap	Impuls, Kolon, Läkartidningen	Forskning och Framsteg, Populär historia, Råd och rön, Teknikens värld	Illustrerad vetenskap, Måbra, Trossen, Vi Föräldrar
Barn/ungd	Ponton, Sonic	Bamse, Hästmagazinet	
Övrigt	Nourat	Land	Amelia, Femina, ICA-kuriren

I gruppen 'natur' finns det inte mer än 3 titlar och av dessa är det en som inte lånas alls. Den prenumerationen är dessutom numer uppsagd. I gruppen 'Kultur' finns det 6 titlar, 4 lånades inte alls och två lånades under 1,7 lån/nummer. I tabellen blev det mycket tydligt att de flesta tidskrifter finns i gruppen 'hobby'. Det är även där det lånas flest. Gruppen 'sport' innehåller 4 titlar, varav en lånades inte alls och de övriga tre bara lite. Jag blev mycket förvånad då jag såg att tidskriften *Hockey* inte lånades alls, då jag visste att det spelas mycket hockey i Vännäs. Övriga titlar i den gruppen lånades lite. Med tanke på det stora antalet ungdomar som bor på elevhemmen på Liljaskolan, gymnasiet, förvånade det mig att inte flera av dessa var på biblioteket och också lånade tidskrifter. Mitt enda svar på det var, att denna kundkrets inte visste om att dessa titlar fanns. Att 'barn och ungdom' har få eller inga låntagare, kan ha sin förklaring i att detta är folkbiblioteket och denna kategori av besökare finns det mycket sparsamt av. Något som mina observationer bekräftade, inte ens på kvällarna kom det särskilt många ungdomar. Den kundkretsen går förmodligen hellre till respektive skolbibliotek. I gruppen 'vetenskap' finns tre tidskrifter som inte lånades alls. Titeln *Läkartidningen* är en av dem och den utkommer med 41 nummer/år. Detta blev den andra stora överraskningen för mig.

I gruppen 'övrigt' fann jag den enda titeln för minoriteter: *Nourat*, som är för samer. Den lånades inte alls och inte heller gav enkäterna någon som ens visste om den. Endera är det 'fel' samiska tidskrift eller också föreligger inget behov av någon samisk skrift. Är det då rätt att ta bort den? Enligt bibliotekslagen skall man ta särskild hänsyn till minoriteter och invandrare. Något sådant fann jag inte i de dokument som biblioteket själv hade tagit fram; biblioteksplan, medieplan, brukarenkäter, eller i kvalitetsdeklarationen. Det fanns ingen tidskrift på något annat språk, inte ens på engelska, men personalen verkade vara medveten om detta och önskade ställa i ordning en dator för just detta användande. Tidskriften *PC för alla*, fanns även som CD skiva och därmed fanns det en tidskrift för de som har lässvårigheter. Den lånades också flitigt, men ingick inte i min studie. Borde det finnas fler för lässvaga?

Titeln *Land*, var det många som sa att de läste, men hemma då de prenumererade på den. Det var ett svar som jag aldrig fick på de tre övriga i denna grupp, som dessutom lånade mycket.

Av utlåningsstatistiken utläste jag, att det är mest vanligt att låna hem titlar från gruppen 'hobby' och 'övrig', där de så kallade damtidningarna finns. Även gruppen 'vetenskap' fungerade hyfsat bra, men där finns många titlar man kunde byta ut. Grupperna 'natur', 'kultur' och barn/ungdom' har låg utlåning.

Enkät

De dagar jag satt där, med min enkät, var det många besökare som inte svarade och i princip alla som svarade på enkäten, tittade lite extra noga i hyllan över tidskrifterna. Många sa uttryckligen att de inte tänkt på, att det fanns så många tryckta tidskrifter. Tidskriftshyllan står i vägen, när man ska gå till lånedisken, som är i början av biblioteket, vilket betyder att alla borde ha sett den och även det stora antal tidskrifter som fanns där. Alla jag pratade med var mycket nära, eller hade gått förbi hyllan. Trots detta, verkade många förvånade att det fanns så många populära och dyra tidskrifter. Jag är övertygad om, att skulle jag göra samma underökning igen, skulle resultatet i vart fall initialt bli annorlunda. Folk har uppmärksammat tidskrifterna mer.

Jag fick in 30 enkäter, vilket var lägre än de 152 som Andersson och Sedigh fick, men troligen var detta en mycket mindre bibliotek och enkäterna fanns bara på plats medan jag satt där. Jag fick verkligen göra alla uppmärksamma på att jag ville de att skulle fylla i enkäten och även fylla i en del. Dessa 30 enkäter var ungefär hälften av vad Vännäs biblioteks Brukarenkät 2011, som var 59 svar. Det var klart fler män (19) än kvinnor (11) som besvarade enkäterna. Detta berodde inte på att det befann sig flera män än kvinnor, utan snarare att flera kvinnor ansåg, att de inte använde tidskriftsbeståndet alls. Kvinnorna som svarade, hade ofta fler tidskrifter än männen, som de använde. Det var en kvinna som ansåg sig läsa 6 tidskrifter, men ingen man läste mer än 3. Kvinnorna använde nästan lika många titlar som männen (33 respektive 35) fast de var bara 11 jämfört med männen, 19, som besvarat enkäten. Därmed fick jag inte samma resultat som uppsatserna från Borås. I *Tidskriftsutnyttjandet vid Olovstöms bibliotek* var användningen dubbelt så mycket bland män, som bland kvinnor. I *Tidskriftsutnyttjandet vid biblioteken i Kungälv och Täby*, samt *Vem läser vad och varför i bibliotekens tidskriftsrum*, fick samma resultat, män använder tidskrifterna mer. Det visade min undersökning inte. Av de fem mest lånade titlarna var det samma titlar som kvinnor sagt

sig använda. Av de 5 näst mest lånade, var det jämt mellan kvinnor och män. Detta låg mer i linje med de tidigare undersökningarna som fick resultatet att kvinnor oftare läste samma litteratur, medan männen olika och mer faktainriktat.

Ser man det till de grupper som tidskrifterna stod i enligt hylluppställning, befann sig flest kvinnor i gruppen 'Hem och handarbete' och där var det främst tidskrifterna *Allt om trädgård* och *Hus och hem* som bidrog till det. Gruppen 'Smått och gott' kom därefter och där fanns titlarna *Amelia*, som användes av 3 kvinnor *Femina* (av 2), *ICA-kuriren* och *Land*. Tre av dessa skulle jag ha kallat traditionella damtidningar, den fjärde – *Land* - förvånade mig lite.

Bland männen fanns många i gruppen 'teknik' där det även fanns några två kvinnor. *Classic Motors* och *PC för alla* hade var sina vardera 3 användare. I klassen 'Djur och natur' hade *Illustrerad vetenskap* och *Jaktmarker och fiskevatten* 3 nyttjare var. Många av besökarna upplevde att just *Illustrerad vetenskap* var bra att den fanns på bibliotek, för den var så dyr. Detta låg helt i linje med det Hansson menar att vi fann i biblioteken i början av 1900-talet, då bibliotekets uppdrag var att det fria lärandet skulle komma alla till godo, oavsett inkomster. Gruppen 'idrott' har 4 män som läser *Travronden* och två som läser *Utemagasinet*. Just *Travronden* var det några män, som läste på plats. De kom in när biblioteket hade öppnat, läste först dagstidningen *Västerbottens Folkblad*, men uppgav att de kom två gånger i veckan för att läsa just *Travronden*. Här såg jag ett resultat av folkbiblioteksutredningen från 1980-talet där biblioteken skulle vara en social träffpunkt, men även 1890 års plan att bygga ett kulturhus i Gävle. Diskussionerna om ett nytt bad- och bibliotekshus i Vännäs har pågått i minst 20 år.

Observationer

Då jag satt på biblioteket en hel vecka, dagtid såväl som kvällstid och även lördag, men endast en yngre satt och läste andra tidskrifter än *Travronden*, fann jag det vara mycket tydligt att tidskrifterna hellre lånades hem. Det var en grupp män som läste dagstidningar varje dag på biblioteket, och ofta även tidskriften *Travronden*. Möjligt är att det fanns för få bord eller att dessa stod olämpligt placerade, alternativt var upptagna, för att folk skulle läsa de tryckta tidskrifterna på plats. Det blev dock tydligt att biblioteket används som social träffpunkt.

Intervju

Intervjun av två bibliotekarier – den tidskriftsansvariga och vikarierande kulturchefen – gav att de gärna hade haft flera tidskrifter. De hade god kunskap om vilka som lånades, men ansåg

att ett folkbibliotek har ett vida större uppdrag än att bara tillhandahålla de tidskrifter som är populära, även om de gärna hade prenumererat på flera sådana också.

Bibliotekslagen och –planen, tyckte de var för allmänt hållna och i princip bara beskrev det arbetssätt de alltid hade haft. Medieplanen var inaktuell och gav enormt mycket arbete för det lilla den eventuellt kunde ge. Den var något som de större biblioteken kunde ha användning av och ingenting för de mindre.

Mitt totala intryck var att biblioteket hade mycket goda kunskaper om, tidskriftsbeståndet, deras större uppdrag än att bara tillhandahålla populär litteratur, samt innehåll och användning av bibliotekslag, -plan och medieplan. Dock ser jag en farhåga i att om tidskriftsansvarig bibliotekarie skulle sluta (sjukdom, pension eller dylikt). Då uppstår ett kunskapsglapp.

Bibliotekets uppdrag enligt lag och egna skrivna dokument

Biblioteksplanen är alltför allmänt hållen. Där står det att kommunerna skall ha ett folkbibliotek och dessa skall ha en plan. Inget finns om storlek, antal professionellt utbildade bibliotekarier, mediastorlek, varken budgetmässigt eller reellt. Bibliotekslagen trycker mycket på kultur och i mitt tyckte alldeles för lite på läsandet och böcker. Biblioteksplanen i Vännäs följer lagen, utom med avseende på § 9 som påtalar den särskilda uppmärksamheten barn och ungdomar ska ha. I denna paragraf nämns böcker informationsteknik samt andra medier. Allt detta nämns överhuvudtaget inte i biblioteksplanen. En svaghet med tanke på att de har två skolor inom 300 meters avstånd samt en gymnasieskola, där det bor ungdomar inkvarterade från hela landet. Folkbiblioteket har dessutom kvällsöppet två dagar i veckan och öppet på lördagar. Här vore läge att locka till sig de ungdomar som bor på Liljaområdet, men även andra.

Medieplanen är under all kritik. Frågan är om det är mödan värt att uppdatera den, eller om hela idén med medieplan är något för papperskorgen. Den är insatskrävande och ger troligen mycket lite till ett litet bibliotek.

Brukarenkätens 59 svaranden höll i princip med om de påståenden som fanns på den; god service, lätt att hitta personal mm. Där fanns också att läsa, att 13 personer det vill säga 22 %

kom till biblioteket för att läsa tidskrifter. Detta var inget jag såg något av i under mina observationer.

Kvalitetsdeklarationen innehöll 10 löften från bibliotekets sida, bland annat att man skulle kunna läsa böcker på andra språk än svenska, men ingenting om tidskrifter. De databaser de har för avsikt att koppla upp en dator till, kan förvisso söka artiklar, på många språk. Men jag hade svårt att hitta tidskrifter där. Dagstidningar fanns det gott om.

Det fanns bara några få titlar, för barn och ungdomar och bara en, för invandrare/minoriteter. Min intervju gav svaret, att tidningar och tidskrifter för invandrare var dyra, men de hade för avsikt av att ställa en dator till förfogande för läsning av dessa i deras databaser, som de prenumererar på. För barn och ungdomar fanns det helt enkelt inte så många tidskrifter att tillgå.

8 Slutord

Jag studerade utlånet för ett år - 2010 – och naturligtvis kan statistiken ser annorlunda ut ett annat år. Enkäterna var insamlade under en vecka under 2011, liksom observationerna. Tydligt är ändå, att det finns många tidskrifter som används lite eller inte alls. Biblioteket har att ta ställning om de avser att byta ut dessa titlar mot andra som kan få en högre utlåningsfrekvens, eller om de väljer har kvar dem och exponera dem bättre.

Uppsummering resultat

Det fanns 36 tidskrifter som inte var med i databasen. Av de 60 som fanns med var det 20 som inte lånades alls, 24 lånades mindre än 1,7 lån/nummer och 16 över. Mitt kriterium att 25 % skulle ha en utlåning på mer än 1,7 lån/nummer därmed besannats. Mitt andra kriterium att mer än hälften lånades har även det besannats. Endast 5 tidskrifter stod för nästan hälften av alla lån och 10 stycken för 70 %. Jag fick in 30 enkäter som totalt omfattade 68 tidskrifter. Män över 60 lånade/använde dem mer än yngre. Kvinnor över 18 år, däremot använde tidskrifter ungefär lika mycket oavsett ålder. De läste också flera tidskrifter/person. Observationerna gav, att få läste tidskrifter på plats, något som står i kontrast med brukarenkäten där 13 av 59 personer det vill säga 22 % uppgav att de gjorde det. Intervjun gav att personalen hade god kännedom om vilka tidskrifter som nyttjades. De hade planer på att friställa en dator som skulle vara uppkopplad till databaserna *Pressdisplay* och *Masterfile*, för att de med annat språk än svenska skulle ha tillgång till tidningar och tidskrifter på sitt språk.

Uppsummering analys

Det fanns många tidskrifter med 0 lån och det borde man fundera vidare på. Är det fel tidskrifter, eller bör man exponera dem bättre? Anser man att biblioteket har ett större uppdrag än att bara hålla de tidskrifter som efterfrågas, eller vill man 'kittla' kunderna med att visa även på andra? När tre folkbibliotek i USA minskade sina bestånd, höll de kvar de populära, de lokala samt de som de ansåg skulle stödja sina brukare (Banoun m.fl. 2006). De tidskrifter som inte kostar något kan man lugnt ha kvar och de har ofta ett annat syfte, gärna att tillhandahålla information, som är ett uppdrag enligt bibliotekslagen. Som exempel fanns *Ottar* från RFSU, *Kommunal information* och de olika tidskrifterna som tar upp böcker och bibliotek exempelvis *Bibliotek för alla* och *Barnbibliotekskatalogen*. Slamkryparen

Läkartidningen, fanns 41 nummer i databasen och hade 0 lån. Ska man införa tidskrifter ”on demand”, det vill säga man fjärlånar dem när de efterfrågas? Det skulle definitivt sänka kostanden för tidskrifterna. Ett annat sätt till exempel skriva ut en sida från dessa tidskrifter ibland och visa den. Ytterligare ett alternativ vore att exponera dessa mer, genom att exempelvis visa hela framsidan. I en mycket trängt budget skulle man kunna prenumerera på tidskrifter under en mycket kort period, för att så byta till en annan titel och låta tidskrifterna bli en sort reklampelare.

Sedan fanns det en stor grupp med mindre än 1,7 lån/nummer. Där sträckte sig spannen mellan *Allt om MC* med 0,1 lån/nummer till *Classic Motor*, *Populär historia* – båda med 1,4 lån/nummer – och *Tidskriften för schack* med 1,5 lån/nummer. Klart är att många av titlarna i gruppen jag valt att kalla ’hobby’ är populära, men även den enda titeln biblioteket har, i ämnen historia, den grupp jag valt att kalla ’vetenskap’. En titel från gruppen ’sport’ fann jag här *Runners world* med 1,1 lån/nummer - annars är det många inom just ’hobby’ som finns i det övre spannen av denna klass.

I den tredje och mest lånade klassen sett per nummer fanns det bara tre grupper ’hobby’(9 titlar), vetenskap (4 titlar)’ och ’övrigt (3 titlar)’. Här blev det extremt tydligt vilka titlar som är populära. Endast 5 titlar står för halva mängden lån nämligen *Hus och hem*, *ICA-kuriren*, *Allt om trädgård*, *Amelia* och *Handarbete*. Det är just dessa tidskrifter som kvinnorna i min enkät sade sig utnyttja. Inte en enda man angav någon av dessa 5 titlar. Ser vi till de 10 titlar som står för 70 % av alla lån fann jag även *Illustrerad vetenskap*, *Femina*, *Gör det själv*, *PC för alla* och *Land*. Av de 5 näst mest lånade var det 5 män och 4 kvinnor som sade sig nyttja dessa, mer jämt mellan könen med andra ord. Här fann jag ett visst belegg för det som Statens Kulturråd kommit fram till, att kvinnor ökar sitt läsande av tidskrifter, däremot fann jag inget stöd att kvinnor över 75 skulle ha ett ökande läsande. Tvärtom, av de 11 enkätsvar jag fick av kvinnor var endast 4 över 60 år,

Slutligen

Jag anser att jag mycket tydligt har visat att de tryckta tidskrifterna har sina nyttjare. Det finns åtminstone 10 tidskrifter vid Vännäs bibliotek som definitivt motsvarar de som användarna önskar. Man kan byta ut vissa mot andra, eller helt enkelt ta bort en del, för att frigöra medel (pengar) till annat. Barn/ungdom har få tidskrifter och nyttjar inte heller dessa. Minoriteter – samer - har en som inte nyttjas alls. Folk med funktionshinder finner måhända inte vägen till

bibliotek alls, men även här var det dåligt ställd. Det fanns *PC för alla* på CD-skiva och en med lättskrivna nyheter som kan nyttjas av såväl dyslektiker som invandrare. Är det nog? På det mellanstora biblioteket i USA som var tvingade att dra ner sitt tidskriftsbestånd höll de kvar de som skulle möta olika behov i nationalitet, ålder och intressen.

Den friställda datorn - som troligen kommer till stånd, där invandrare kan läsa tidningar på sina språk via 'minabiblioteks' databaser, fyller inte riktigt tomrummet bland tidskrifter. Kanske någon internationell tidskrift på engelska vore önskvärd? Överhuvudtaget fanns mycket av innehållet i de flesta tryckta tidskrifter att finna på egna hemsidor.

När biblioteket i USA var tvungna att minska sina bestånd av tidskrifter behöll dessa bibliotek de tidskrifter som var populära, som främjade studenter och de lokala. Kanske detta är något att ta fasta på? Personalen ansåg, att biblioteket hade ett större uppdrag än bara tillhandahålla det populära och detta gav även mina studier av tidigare forskning och historik. En del tidskrifter bör vara kvar för att främja kultur, information och det livslånga lärandet. Trots detta kunde en viss översyn av titlarna vara på sin plats, där man även tar hänsyn till om det går att fjärlåna vissa titlar eller om vissa titlar bör ingå i beståndet för att väcka intresse för dem, trots att de inte nyttjas. En ännu bättre exponering av vissa tidskrifter eller bara artiklar ur vissa, skulle också kunna öka nyttjandegraden för dem och även andra tidskrifter. En sorts reklampelare med andra ord, dit vissa titlar lyfts ut och visas hela framsidan av. Dessa titlar och artiklar kan bytas regelbundet förslagsvis en gång i månaden. Även en stor skylt som pekar mot tidskriftshyllan skulle kunna öka nyttjandet av dem, samt information att man får låna hem de som inte är senaste numret. Hyllan står visserligen mycket bra placerat, men trots detta verkar många kunna gå förbi utan att observera den. Flera läshörnor vore önskvärdt, men detta kräver ett nytt hus (arbetsmiljöanpassat) för att kunna modernisera biblioteket. Är det ett folkbiblioteks uppdrag att försöka locka ungdomar till sig och hinner personalen med en marknadsföring på Liljaskolan, där det finns inackorderingar från hela Sverige? Allt detta kräver personal som har tid. Eller har jag (som Janet Balas så riktigt uttryckte det) tappat fokus och vill att biblioteket ska mer, än de har resurser för?

9 Litteratur:

Andersson, Gunilla och Sedigh, Ulrika 2005. *Bibliotekens tidskrifter och tidskriftsavdelningen. En undersökning av högstalets läsning i relation till utbudet*. Borås; Högskolan

Arvidsson, Ulla. 1995. *Vem läser vad i bibliotekens tidskriftsrum? En studie av tidskriftsläsandet i Västra Frölunda bibliotek*. Borås; Bibliotekshögskolan

Balas, Janet. 2007. Do you know what your mission is? *Computers in Libraries* 2007:27 (2), sid 30-32

Bryman, Alan. 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö; Liber AB

Crook, Edgar. 1999. *Public libraries and political ideologies*. APLIS, vol 12 Issue 4, sidan 178

Ericsson, Christina och Wolkenhauer, Monika 1984. *Tidskriftsutnyttjandet vid biblioteken i Kungälv och Täby*. Borås; Högskolan

Folkbibliotek i tal och tankar. En faktarapport från folkbiblioteksutredningen. 1982. Stockholm: Gotab

Gustavsson, Marie, Svantesson, Annika. 1997. *Högskolebibliotekens försörjning av tidskriftsartiklar idag*. Borås; Högskolan

Hansson, Joacim. 1995. *Om folkbibliotekens ideologiska identitet. En diskursstudie*. Borås: VALFRID

Hansson, Joacim. 2005. *Det lokala folkbiblioteket - förändringar under 100 år*. Linköping: Mimer.

Odenbring, Björn. 2008. *Biblioteket, bibliotekarien och framtiden*. Borås: institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap - En magister uppsats

Raber, D. 1996. *ALA Goal 2000 and Public Libraries*. Public Libraries, vol 35, nr 4, s. 224-31.

SOU 1984:23. *Folkbibliotek i Sverige*. Stockholm. Utbildningsdepartementet

Swedén, Annika, *Tidskriften lever farligt*. Biblioteksbladet nr 8, 1994.

Torstensson, Magnus. 1996. *Att analysera genombrottet för de moderna folkbiblioteksidéerna. Exemplet Sverige och några jämförelser med USA*. Göteborgs universitet.

Wendel, Karin. 1981. *Tidskriftsutnyttjandet vid Olofströms bibliotek: en undersökning*. Borås; Högskolan

Vännäs Kommuns årsrapport. 2010. Vännäs kommun

Elektronsikt material:

Herman Buck, Tina & Headley, Stephan & Schor, Abby & Banoun, Susan M. 2006. Collection development in Public Libraries. *The Serials Librarian* 50:3-4, sidor 253-257

Kulturrådets skrifter: Kulturen i siffror 2007 via e-länk:

http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2008/kulturens%20finansiering/kulturens_finansiering_2007.pdf

Kulturvanor i Sverige 2009:

http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2010/kulturvanor_sverige%201987-2009.pdf

Minabibliotek: <http://www.minabibliotek.se/default.aspx?id=1776&ptid=0>

McCracken. 2003. A comparison of Print and Electronic Journal Holdings in Academic and Public Libraries.

Libri special Thread on Internet Publishing, vol 53. sidan 237-241.

Bilaga 1 Tidskrifterna efter hylluppställningen

Djur och natur: (A*)

Djurens rätt, Forskning och framsteg, Härlig hund, Häst och ryttare, Illustrerad vetenskap, jaktmarker och fiskevatten, Sveriges natur

Ekonomi och samhälle (B*):

Auris, blå bandet, Dagens samhälle, ETC

Idrott (C):

Hockey, Nya cykeltidningen, Runners world, Ski & Board magazine, Snöskoter, Svensk idrott, Tidsskrifter för schack, Travronden, Trossen, Utemagasinet, Vi båtägare

Information (D*):**

Folkuniversitetet, Framtider, Fönstret, Hemvärnet, Henry, Impuls, Kolon, Kommun information, Nu, Oberoende,

Teknik och hobby (E*):

Allt om hemmet, Allt om hobby, Allt om husvagn, Allt om MV, Classic motors, Foto, IT-world, Ljud och bild, Nordisk filатели, PC för alla, Teknikens värld, Veteranaktuellt

----- (F*):

Pockettidninge, Råd och röd, Skolledaren, Tvärdrag

Smått och gott (G*):

Amelia, Femina, ICA-kuriren, Land

Barn och familj (H*):

Barn, Föräldrarkraft (för föräldrar med barn med funktionshinder), Vi föräldrar

Kultur (I*):

Arkitektur, Bibliotek för alla, Biblioteksbladet, Daum, Filmrutan, Hifi, Kloka hem, Konsttidningen, Lyrikvännen, Oknytt, Provins, Skrivlustan, Språktidningen, Svensk bokhandel, Tonsillarna, Vi, Barnböcker blir vuxna, Filter

Hem och handarbete (J*):

Allt om handarbete (stickmagasinet), Allt om mat, Allt om trädgård, Antik & Auktion, Burda, Gör det själv, Hem och hyra, Hemslöjden, Hus och hem, Kloka hem, Villaägaren

Kropp och själ (K*):

Apoteket, EFS mission, Kyrkornas tidning, Läkartidningen, Må bra, Ottar (från RFSU), Reumatikers tidning, Sändaren (Missionsförbundet och Baptistförbundets)

Länder och folk (L*):

Allt om resor, Newsweek, Nuorat, Populär historia, Tempus, Turist, Världspolitiken dagsfrågor, Västerbotten

Barn och ungdom (M*):

Bamse, Kamratposten, Hästmagasinet, Ponton, Din karriär, Sonic

* min kodning ** mitt namn, denna grupp hade inget namn på hyllan

Bilaga 2 Exakt rad i vilken ordning tidskrifterna lånades/nummer:**Grupp 1, med 0 utlån/nummer:**

Djurens rätt, Hockey, Impuls, Kolon, Ljud och bild, Lyrikvännen, Läkartidningen, Nuorat, Nordens filateli, Opsis barnkultur, Ponton, Provins, Skrivlusta, Snöskoter, Sonic, Svensk idrott, Turist, Veteranaktuellt, Vi båtägare.

Grupp 2 med 0,1-1,5 utlån/nummer:

Allt om MC, Burda style, Svensk bokhandel, Tekniken värld, Hifi musik, Ski & Board magazine, Forskning och framsteg, Internetworld, Hästmagazinet, Härliga hund, Bamse, Råd & rön, Sveriges natur, Allt om Hobby, Vi, Land, Allt om mat, Allt om resor, Runners world, Utemagasinet, Vi läser, Classick motor, Populär historia, Tidskrift för schack

Grupp 3 med 1,8-7,6 utlån/nummer:

Foto, ICA-kuriren, Gör det själv, Vi föräldrar, Hemslöjden, Kloka hem, Antik och auktion, Trossen, Må bra, PC för alla, Illustrerad vetenskap, Amelia, Femina, Allt om handarbete, Allt om trädgård, Hus och Hem,

Bilaga 3 Intervju

Inledning:

1. Vem är jag
2. Vem står för forskningen: Umeå universitet kandidatuppsats
3. Vem betalar
4. Vad är syftet – Diva samt förklaring
5. Varför jag valt att intervjua just dessa
6. Konfidentiellt x 2
7. Frivilligt
8. De kan fråga mig efteråt

Bryman (2011:212)

Frågor:

1. Tycker ni att ni har lagom många tidskrifter?
2. Ungefärlig kostnad? Hela mediekostnaden?
3. Har ni någon uppfattning om vilka som används mest?
4. Varför så få för barn/ungdom?
5. Har ni några 'just in case' eller 'on demand' Gustavson 1997:18
6. Hur har ni valt tidskrifter? Tänk på de 8 uppdrag som bibliotekslagen ger er? : 1 kultur, 2 information, 3 utbildning, 4 barn/ungdom, 5 invandrare/minoriteter, 6 läs- och litteraturfrämjande, 7 alla ska ha tillgång till datainformation, 8 samverka.
7. Bibliotekslagen kommentarer? Lätt att följa?
8. Biblioteksplanen? Kommentarer? Lätt att följa?
9. Medieplanen? Kommentarer? Lätt att följa?

Frågor? Kom gärna senare.

Tacka för mig!

Bilaga 4 Enkät svar: följande tidskrifter angavs att de lästes på plats eller lånades hem:

Allt om handarbete	några gånger per år			
Allt om hobby	1 ggr/år			
Allt om mat	6 ggr/år			
Allt om trädgård	6 ggr/år	några ggr/år	1 ggr/månad	
Amelia	1 gång/månad	2 ggr/månad	1 ggr/månad	
Antik och auktion	2 ggr/år			
Classic motor	1 ggr/månad	1 ggr/månad	1 ggr/månad	
Dagens industri	?			
ETC	1 ggr/månad			
Femina	en gång/månad			
Forskning och framsteg	1 ggr/mån			
Foto	1 ggr/månad			
HIFI	2 ggr/månad			
Hus och hem	--	en gång/månad	några ggr/år	---
Härliga hund	1 gr/månad	----		
Illustrerad vetenskap	månad	1 ggr/månad	1 ggr/månad	1 ggr/månad
Jaktmarker och fiskevatten	1 ggr/månad	----	1 ggr/månad	
Kamratposten	var annan vecka			
Kyrkans tidning	var annan vecka			
Kloka hem	1 ggr/månad	----		
Lyrkvännen	några gånger/år			
Läkartidningen	ibland			
Må bra	några gånger/år	1 ggr/månad	---	
PC för alla	1-2 ggr/månad	1 ggr/månad	3 ggr/år	
Populär historia	1 gång/månad	en gång/månad	2 ggr/månad	
Teknikens värld	2 ggr/månad			
Travronden	1 ggr/vecka	1 ggr/vecka	1 ggr/månad	2 ggr/vecka
Utemagasinet	1 ggr/månad	1 ggr/månad		
Veteranaktuellt	1 ggr/månad			

Tabell 1: Tidskrifter uppställd på hyllorna i Vännäs bibliotek, i alfabetisk ordning

Vissa förkortningar finns under denna tabell.

Namn	Finns i databas	Antal nr	Antal lån	Antal Lån/nr	kategori
Allt om handarbete stickmagasinet (1)	Ja	12	76	6,3	Hem och handarb.
Allt om hobby (2)	Ja	8	5	0,6	Teknik och hobby
Allt om husvagn (3)	Nej				Teknik och hobby
Allt om mat (4)	Ja	13	12	1,1	Hem och handarb
Allt om MC (5)	Ja	10	1	0,1	Teknik och hobby
Allt om resor (6)	Ja	13	12	1,1	Länder och folk
Allt om trädgård (7)	Ja	15	101	6,7	Hem och handarb.
Apoteket (8)	Nej				Kropp och själ
Amelia (9)	Ja	26	95	3,7	Smått och gott
Antik och auktioner (10)	Ja	12	36	3	Hem och handarb.
Arkitektur (11)	Nej				Kultur
Auris (12)	Nej				Ekonomi och sam.
Bamse (13)	Ja	16	6	0,4	Barn
Barn, tidningen om barnens rätt (14)	I V-by ¹				Barn och familj
Barnbibliotekskatalog (15)	Nej				Barn
Barnböcker blir vuxna (16)	Nej				Barn
Barntidningen (17)	Nej				barn
Bibliotek för alla (18)	Nej				Kultur
Biblioteksbladet (19)	Nej				Kultur
Blå bandet (20)	Inte 2010				Ekonomi och sam.
Brandsäker (21)	I V-by ¹				Ekonomi och sam.
Burda style (22)	Ja	5	1	0,1	Hem och handarb.
Classic motor (23)	Ja	14	19	1,4	Teknik och hobby
Dagens samhälle (24)	Nej				Ekonomi och sam.
DAUM-katta (25)	Ja	1	-	-	Kultur
Din karriär (26)	Nej				Ungdom
Djurens rätt (27)	Ja	4	-	-	Djur och natur
EFS mission (28)	Nej				Kropp och själ
ETC (29)	Inte 2010				Ekonomi och samh
Femina (30)	Ja	12	49	4,1	Smått och gott
Filter, för dig som vill veta mer först (31)	Nej				kultur
Filmrutan (32)	Från 2011				Kultur
Folkuniversitetet (33)	Nej				-
Forskning och framsteg (34)	Ja	8	2	0,25	Djur och natur
Foto (35)	Ja	12	22	1,8	Teknik och hobby
Framtider (36)	Inte 2010				Ungdom
Fönstret (37)	Nej				-
Föräldrakraft, för dig med barn med funktionshinder (38)	Från 2011				Barn och familj

Namn	Finns i databas	Antal nr	Antal lån	Antal lån/nr	kategori
Gör det själv (39)	Ja	18	43	2,4	Hem och handarb.
Hem och hyra (40)	Nej	8	-	-	Hem och handarb.
Hemslöjden (41)	Ja	6	17	2,8	Hem och handarb.
Hemvärnet (42)	Nej				-
Henry, Röda Korset (43)	Nej				-
Hifi & musik (44)	Ja	10	2	0,2	Kultur
Hockey (45)	Ja	12	-	-	Idrott
Hus & hem (46)	Ja	14	106	7,6	Hem och handarb
Härliga hund (47)	Ja	12	3	0,25	Djur och natur
Hästmagazinet (48)	Ja	10	2	0,2	Barn
Häst och ryttare (49)	Inte 2010				Djur och natur
ICA-kuriren (50)	Ja	45	103	2,3	Smått och gott
Illustrerad vetenskap (51)	Ja	18	63	3,5	Djur och natur
Impuls (52)	Ja	8	-	-	-
Internetworld (53)	Ja	11	3	0,3	Teknik och hobby
Jaktmarker och fiskevatten (54)	Inte 2010				Djur och natur
Kamratposten (55)	Inte 2010				Barn
Kolon (56)	Nej	4	-	-	-
Kloka hem (57)	Ja	6	17	2,8	Hem och handarb
Kommuninformation (58)	Nej				-
Konsttidningen (59)	Inte 2010				Kultur
Kyrkornas tidning (60)	Nej				Kropp och själ
Land (61)	Ja	50	38	0,8	Smått och gott
Ljud och bild (62)	Ja	10	-	-	Teknik och hobby
Lyrikvännen (63)	Ja	5	-	-	Kultur
Läkartidningen (64)	Ja	41	-	-	Kropp och själ
Må bra (65)	Ja	12	36	3	Kropp och själ
Newsweek (66)	Inte 2010				Länder och folk
Nuorat (67)	Ja	3	-	-	Länder och folk
Nordens filateli (68)	Ja	9	-	-	Teknik och hobby
Nu (69)	Nej				-
Nya cykeltidningen (70)	Nej				Idrott och hälsa
Oberoende RFHL (71)	Nej				-
Oknytt (72)	Nej				Kultur
Opsis barnkultur (73)	Ja	4	-	-	Barn
Ottar RFSU (74)	Ja	1			Kropp och själ
PC för alla (75)	Ja	13	41	3,1	Teknik och hobby
Pockettidningen, tidningen för rättvisa (76) *	Nej	5			Inget namn
Ponton (77)	Ja	4	-	-	Ungdom
Populär historia (78)	Ja	12	17	1,4	Länder och folk
Provins (79)	Ja	4	-	-	Kultur
Reumatikers tidning (80)	Inte 2010				Kropp och själ
Runners world (81)	Ja	10	11	1,1	Idrott
Råd och rön (82)	Ja	10	4	0,4	Inget namn

Ski & boardmagasine (83)	Ja	6	1	0,2	Idrott
Namn	Finns i databas	Antal lån	Antal nr	Antal lån/nr	kategori
Skolledaren (84)	Till 2008				Inget namn
Skrivlusta, Umenejdens skrivares tidskrift (85)	Ja	4		-	Kultur
Slöjdbladet (86)	Inte 2010				Hem och handarb.
Språktidningen (87)	Inte 2010				Kultur
Snöskoter (88)	Ja	6	-	-	Idrott
Sonic (89)	ja	10	-	-	Ungdom
Svensk bokhandel (90)	Ja	21	1	0,1	Kultur
Svensk idrott (91)	Ja	7	-	-	Idrott
Sveriges natur (92)	Ja	5	2	0,4	Djur och natur
Sändaren, kristen veckotid (93)	Nej				Kropp och själ
Teknikens värld (94)	Ja	26	2	0,1	Teknik och hobby
Tempus (95)	Ja	1	-	-	Länder och folk
Tidskriften schack (96)	Ja	4	6	1,5	Sport
Tonsillerna (97)	Nej				
Travronden (98)	Från 2011				Idrott
Trossen från sjöräddningssällskapet (99)	Ja	2	6	3	Idrott
Tvärdrag (100)	Nej				
Turist (101)	Ja	5	-	-	Länder och folk
Utemagasinet (102)	Ja	12	15	1,25	Idrott
Veteranaktuellt (103)	Ja	4	0	0	Teknik och hobby
Vi (104)	Ja	11	7	0,6	Kultur
Vi båtägare (105)	Ja	12	-	-	Idrott
Vi föräldrar (106)	Ja	14	33	2,4	Barn och familj
Vi läser (107)	Ja	4	5	0,8	Kultur
Villaägarna (108)	Inte 2010				Hem och handarb.
Världspolitiken dagsfrågor (109)	Inte 2010				Länder och folk
Västerbotten (110)	Ja	1	-	-	Länder och folk

- PC för alla endast papperstidskrift ej CD
- ¹ V-by betyder Vännäsby det integrerade folk och skolbiblioteket.

Tabell 2: Tidskrifterna i databasen efter hylluppställning

Kategori	Namn	Prenumererar	Lån/tidskrift	Används av män	av kvinnor
Djur och natur	Djurens rätt	avslutad	0		
	Forskning och framsteg	Ja	0,25	ja	
	Härlig hund	Ja	1,5	ja	ja
	Häst och ryttare	Inte 2010	-		
	Illustrerad vetenskap	Ja	3,5	ja	ja
	Jaktmarker och fiskevatten	Till 2006		ja	
	Sveriges Natur	Ja	0,4		
Ekonomi och samhälle	Auris	Finns ej			
	Blå bandet	Inte 2010			
	Brandsäkert	I Vännäsby			
	Dagens samhälle ETC	Nej Ej 2010	ja		
Idrott	Hockey	Ja	0		
	Nya cykeltidningen	ny			
	Runners world	Ja	1,1		
	Ski and boardmagazine	Ja	0,2		
	Snöskoter	Ja	0		
	Svensk idrott	Ja	0		
	Tidskriften schack	Ja	1,5		
	Travronden	Ja		ja	
	Trossen	Ja	3		
	Utemagasinet	Ja	1,25	ja	
	Vi båtägare	Ja, nu avslutad	0		
	Folkuniversitetet	Finns 2008			
	Framtider				
	Fönstret	Inte 2010			
	Hemvärnet	Nej			
	Henry, Röda Korsets	Inte 2010			
	Impuls	Ja	0		
	Kolon	Nej			
	Kommun Information	Nej			
	Nu	Nej			
	Oberoende	Nej			
Teknik och hobby	Allt om hobby	Ja	0,6	ja	
	Allt om husvagn		ny		
	Allt om MC	ja	0,1		
	Classic motors	Ja	1,4	ja	ja
	Foto	Ja	1,8	ja	ja
	IT-world	Ja	0,2		
	Ljud och bild	Ja	0		
	Nordisk filатели	Finns 2010 nu avslutad	0		

	PC för alla	Ja	3,1	ja
	Teknikens värld	Ja	0,1	ja
	Veteran aktuellt	Ja	0,1	ja
	Pockettidningen	Nej		
	Råd och rön	Ja	0,4	
	Skolledaren	2008 finns		
	Tvårdrag	I Umeå		
Smått och gott	Amelia	Ja	3,7	ja
	Femina	Ja	4,1	ja
	ICA kuriren	Ja	2,3	ja
	Land	Ja	2,8	ja
Barn och familj	Barn	I Vännäsby		
	Föräldrakraft	2011		
	Vi föräldrar	Ja	2,4	
Kultur	Arkitektur	I Umeå		
	Bibliotek för alla	ja	0	
	Biblioteksbladet	ja	0	
	Daum-katta	ja	0	
	Filmrutan	Ja	0	
	Hifi	ja	0,2	ja
	Konsttidningen	1991,1992		
	Lyrikvännen	2010	0	ja
		nu avslutad		
	Provins	Ja	0	
	Språktidningen	ja	0	
	Skrivlustan	ja	0	
	Svensk bokhandel	ja	0,1	
	Vi	Ja	0,6	ja
	Vi läser	Ja	1,25	ja
Barnböcker blir vuxna	Nej			
Filter	Nej			
Hem och handarbete	Allt om handarbete	Ja	6,3	
	Allt om mat	Ja	1,1	ja
	Allt om trädgård	Ja	6,7	ja
	Antik och auktion	Ja	3	ja
	Burda	Ja	0,1	
	Gör det själv	Ja	2,4	
	Hem och hyra			
	Hemslöjden	Ja	2,8	ja
	Hus och hem	Ja	7,6	ja
	Kloka hem	Ja	2,8	ja
	Slöjdbladet	Inte 2010		
	Villaägaren	Inte 2010		
Kropp och själ	Apoteket	Nej		
	EFS mission			
	Kyrkornas tidning	Nej		ja
	Läkartidningen	Ja	0	ja
	Må bra	Ja	3	
	Ottar	Ja	0	ja
Reumatikers tidning	Ej 2010			

	Sändaren	Nej		
Länder och folk	Allt om resor	Ja	1,1	
	Newsweek	Ej 2010		
	Neorat	Ja	0	
	Populär historia	Ja	1,4	ja
	Tempus	Ja	0	
	Turist	Ja	0	
	Världspolitiken	Nej		
	dagsfrågor			
	Västerbotten	Ja	0	ja
Barnavdelningen	Bamse	Ja	0,4	
	Barnbibliotekskatalogen	Nej		
	Barnböcker blir vuxna	Nej		
	Barntidningen	Nej		
	Hästmagazinet	Ja	0,2	
	Kamratposten	Inte 2010		ja
	Opsis barnkultur	Ja	0	
Ungdomsavdelningen	Din karriär	Ja	0	
	Framtider	Inte 2010		
	Ponton	Ja	0	
	Sonic	Ja	0	

Tabell 3 Enkät per grupp

Grupp	Namn	Man -18	Man 18-60	Man 60-	Kvinna -18	Kvinna 18-60	Kvinna 60-	Summa
Djur nat	Forskn.		1					
	Hund	1					1	2
	Ill. Vet.		1	2				3
	Jaktm.		1	2				4
Ekon	Dagens.			1				1
	ETC		1					1
Idrott	Travrond.		1	3				4
	Utemag.		2					1
Info								0
Teknik	Al. Hobb.		1					1
	Classic			3			1	3
	Foto		1			2		3
	PC		2	1				3
	Teknik.		1					1
	Veteran.			1				1
Smått o	Amelia					2	2	3
	Femina					1	1	2
	ICA kur.					1		1
	Land					1		1
Inform								0
Kultur	Hifi			1				1
	Lyrkvän.					1		1
	Vi					1		1
	Vi läser					1	1	2
Hem o	Allt mat					1	2	1
	All trädg.					3		3
	Antik &						1	1
	Hemslöjd.					1		1
	Hus o					2	2	4
	Kloka h.						2	2
Kropp o	Kyrkornas			1				1
	Må bra					2	1	3
	Läkartid.			1				1
Länder	Pop hist.		3	1				3
	Vb.			1				1
Barn/ung	KP.				1			1
Summa		1	15	18	1	19	13	